ISSN 0132-0726

ПІОНЕРІЯ

4 ✦ 1980

110 З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ В. І. ЛЕНІНА

Плакат.
Оксана МАХЛАЙ.
12 років,
Калитянська середня школа,
Київська область.

ЮНИЙ ДРУЖЕ!

ЦЕЙ НОМЕР, ПРИСВЯЧЕНИЙ 110-Й РІЧНИЦІ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВОЛОДИМИРА ІЛЛІЧА ЛЕНІНА, ПІДГОТОВЛЕНО РУКАМИ ТВОЇХ РОВЕСНИКІВ — ЮНИХ КОРЕСПОНДЕНТІВ, ФОТОРЕПОРТЕРІВ, ХУДОЖНИКІВ.

ЧИТАЮЧИ ЖУРНАЛ, ТИ ЩЕ РАЗ ПРОЙДЕШ МАРШРУТАМИ ВСЕСОЮЗНОГО МАРШУ «ПІОНЕРИ ВСІЄЇ КРАЇНИ СПРАВІ ЛЕНІНА ВІРНІ», ДІЗНАЄШСЯ ПРО УСПІХИ СВОЇХ ОДНОЛІТКІВ У НАВЧАННІ ТА ПРАЦІ.

АВТОРСЬКИЙ ГОНОРАР ЦЬОГО НОМЕРА ПЕРЕРАХОВАНО У ФОНД БУДІВНИЦТВА КИЇВСЬКОГО ФІЛІАЛУ ЦЕНТРАЛЬНОГО МУЗЕЮ В. І. ЛЕНІНА.

ПІОНЕРІЯ

ЩОМІСЯЧНИЙ ДИТЯЧИЙ ЖУРНАЛ ЦК ЛКСМУ
ТА РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ РАДИ
ВСЕСОЮЗНОЇ ПІОНЕРСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
ІМЕНІ В. І. ЛЕНІНА

ВИДАЄТЬСЯ
З 1 ЖОВТНЯ
1923 РОКУ

№ 4 (678) 1980

ВИДАВНИЦТВО
ЦК ЛКСМУ
«МОЛОДЬ»

ВЕСНА ЛЮДСТВА

Звертаємось до Леніна завжди і в усьому. Помисли звертаємо до нього. Звіряємо задуми і вчинки. Нас мільйони мільйонів. Щороку ми, радянські люди, приходимо до Дня народження Володимира Ілліча Леніна з особливим почуттям. З чуттям високого обов'язку.

Старші пам'ятають: в повоєнній школі розбиті вікна були закриті фанерою, отож квітень для нас починав нову еру. Фанерні шибки виставлялись, і наші уроки в класах проходили під невгамовні співи синиць. Гостювала справжня весна. Сонце в чистій, аж сяючій блакиті ішло на уроки з нами.

І вже найпам'ятніше — це День народження Ілліча. Розповідь вчителя про дитячі та юнацькі роки вождя. І наші піонерські клятви: вчитися, як Ленін! Цієї весни минає 110 років від Дня народження В. І. Леніна. Символічно, що цей День люди називають весною людства. Весна — пора надій і здобутків.

Хлібороб вдивляється в поле — його озимий засів щедро завруниився. Мати заходить до хати з ясною усмішкою — вже й посіяне наше зійшло. Все проростає, росте, розквітає.

Весна людства. Її не зупинити, не зміряти її життєдайних сил. Вона перетворює світ. В її глибинах діє животворна сила — геніальне вчення Леніна. Девізом наших школярів, юнацтва є: жити, вчитися, працювати, як Ленін.

З роками юнаки і юнки беруть в дорогу Ленінські принципи — боротись до кінця завжди і в усьому.

Так молоді люди стають борцями, будівниками нового життя.

Піонерія.

Комсомол.

Партія.

Мільйони мільйонів завзятих, поривних, відкритих світлу і сонцю сердець. Перша піонерська клятва. Комсомольське доручення. Висока партійна принциповість. І в усьому — несхитна віра в перемогу. В усьому — вірність і відданість ідеалам революції, комунізму. В усьому — полум'яна любов до Батьківщини.

Цьому високому, чистому, цільному вчимося у Леніна. Ми стаєм комуністами. Належим до Партії, яку створив Ленін. Ми — ленінці.

Ти живеш на вулиці, що носить ім'я Леніна. Ідеш до школи імені Леніна. Тебе навчає людина, нагороджена орденом Леніна. А твої батько й мати працюють на заводі чи в радгоспі, що також носять ім'я Леніна.

Ім'я вождя пролетаріату, творця першої в світі Країни Рад з гордістю вимовляють всі покоління радянських громадян. Щодня лунають різномовні щирі голоси країни Піонерії: будемо, як Ленін. Вчитися і жити, як заповів нам Ленін. Тобто вчитися комунізму. Це заповідано нам і дітям дітей наших.

Фотостудія
Будинку піонерів та школярів
Жовтневого району
м. Києва.

©«Піонерія», 1980.

СПОСІБ ЖИТТЯ — РАДЯНСЬКИЙ

ЖИВА СКРИПКА

На літні канікули я завжди їздив гостювати до діда Петра в село, що розкинулося серед рівнинних полів і запашних лугів над швидким Черемошем. Шкода було на все літо розлучатися зі скрипкою, і я брав її з собою.

Мовби сьогодні, бачу білу дідову хату, вишню під вікном і той сонячний день, коли я вперше у цій хаті провів смичком по струнах і — раптом почув музику. Озирнувся і бачу: сидить мій дід, пишне сиве волосся зачесане назад, у руках тримає мандоліну. А його добрі очі ласкаво дивляться на мене, заохочують: грай, грай далі.

Я знову повернувся до білого нотного аркуша, зігрітого сонцем, і злилися акорди мандоліни і мелодія скрипки, попливли в полудневу тишу, а вишня під вікном привітно кивала гілкою.

Стихла музика, і дід сказав мені:

— Добре, Лесику, що ти відвідуєш музичну школу, де вчать тебе грати...— Потім дід Петро замислився і додав тихо:— А моє дитинство лиха зазнало...

І розповів мені дід про свої дитячі літа.

У батька і матері їх виростало п'ятеро: чотири сини і дочка. Батьки дуже хотіли вивчити своїх дітей, але за часів Австро-Угорської імперії навчання коштувало великі гроші, а селянська родина дуже бідувала. Землі було мало, заробітки мізерні, отож батьки і витратилися до останньої копійки, доки спромоглися дати освіту найстаршому синові Іванові. Решта дітей мусила заробляти на хліб насущний: то на чужому полі жати за вісімнадцятий сніп, то на тартаку фабриканта по шістнадцять годин на добу вантажити у вагони дерев'яні бруси, дошки. Розпочалася перша світова війна, бої прокотилися через галицькі села. Полум'яним цвітом зійшла Жовтнева зоря. А Західна Україна через зраду буржуазії знову опинилася під п'ятою загарбників. Злидні і нестатки

ще сильніше вхопили за горло робітничі і селянські родини Галичини. Не знайшлося вчительської посади для освіченого дідового брата Івана, який був і добрим художником, і музикою, і майстром на всі руки. І поїхав він шукати кусня хліба на чужину, в Канаду. Але перед тим, як покинути рідний край, навчив молодших читати і писати, музичної грамоти, а братові Петрові сам змайстрував скрипку і сказав:

— Учись, Петрусю, грати, хай знають пани, що хоч у мужика рука тверда від роботи, та серце чуле до музики.

І приходив Петрусь додому з тяжкої роботи, руки — всі в мозолях, шкіра на долонях геть порепана, а він брав скрипку і грав. Згадував у таку хвилю і свого брата, і того російського солдата, який казав:

— Придет, ребятишки, правда и к вам в дом, наша рабочая правда.

Важко було зрозуміти тоді хлопчикові ці слова, але він добре запам'ятав їх і тепер усе частіше думав над ними.

Якось у неділю надвечір до хати Гоянів під солом'яною стріхою зійшлися люди. Дід узяв скрипку, ту, що колись подарував брат Іван, і почав грати. Бадьорі ритми «Варшав'янки» у селі вже добре знали. Може, російські солдати принесли цю пісню в Галичину, як поклик революції, може, прилетіла вона з робітничих демонстрацій і маївок на львівських вулицях, а може, з села Нижнього Березова, де письменник-комуніст Ярослав Галан таємно слухав у горах з допомогою саморобного приймача Москву і навчив сільський хор співати «Варшав'янку».

Зненацька до хати вдерлися жандарми, почали бити людей кольбами (прикладами) і шомполами, а скрипку потоптали ногами.

— Бунтарі! Більшовики! Вам, хлопи, волам хвости крутити, а не на скрипках грати!

Та не залякали: сільський хлопець Петро Васильович Гоян вступив до Комуністичної партії, що боролася за возз'єднання західноукраїнських земель у братній сім'ї радянських народів, а згодом очолив у своєму селі підпільний партійний осередок.

«Привіт галицьким комуністам!»— ці три слова написав В. І. Ленін 28 липня 1920 року у блокноті делегата II Конгресу Комінтерну Михайла Левицького — посланця галицьких комуністів у Москву. Ці слова були звернуті до всіх, для кого комуністичні ідеї стали змістом життя. Я горджуся, що серед них був і мій дід, рядовий боєць партії. Я бачив ці слова, виведені розмашистим почерком вождя, у Львові — в залі філіалу Центрального музею В. І. Леніна. Тут мене приймали в піонери, пов'язали червоний галстук.

На площі в самому серці Львова височить пам'ятник великому Леніну. Скульптор навічно втілив у бронзу незабутню мить історії — промову вождя перед військами, що вирушали у визвольний похід проти білополяків, несучи волю гнаним і голодним знедоленої Галичини. А довкола пам'ятника — ялини, червоні гвоздики, що їх сюди привозять з батьківщини Леніна — з Ульяновської області, з якою змагається Львівщина. Трудящі заклали пам'ятник вождю на площі, де на зорі двадцятого століття пролетарі Львова вперше збудували барикади, де золотої осені 1939 року зібралися депутати Народних Зборів, щоб проголосити Радянську владу на землях Західної України. Серед них стояв і статечний тридцятирічний чоловік — мій дід Петро Васильович Гоян,— народний посланець. Радісно билися серця людей, які привітали Червону Армію, воля та синє небо колисало їх у обіймах.

У залі оперного театру, за поріг якого пани не пускали колись мужика, Народні Збори проголосили Радянську владу. Встають з місць депутати, гримить «Інтернаціонал», співає весь театр, співає площа, радіють людські серця. Співає і мій дід, і славний гімн боротьби дзвенить над землею великою думою щастя.

«Інтернаціонал» затих, тільки під стелею ще котилося відлуння акордів полум'яної пісні. Вибухнули оплески, переросли в овації, збулася нарешті віковічна мрія гуцула, волинянина, покутянина... Наддністрянська Україна прихилилася до матері — Радянської України, рівної серед рівних у сім'ї народів-братів. Повноважні представники трудящих західноукраїнських земель повезли в Москву Декларацію, у якій — воля народу возз'єднатися навічно з братами. Листопадового дня прийшли вони на Красну площу, до Мавзолею Леніна, і поклали великій Людині вінок любові.

Дід Петро, як і мільйони його земляків, став на своїй землі будівничим нового життя, створював колгосп, був його головою.

Цвіли карпатські сади, львівські дуби, київські каштани. Та налетіла чорною віхолою війна, зів'яла трава під кованим чоботом фашиста, впало горе на поля молдавські, на гаї білоруські, на тополі українські, на російські берези. У перші ж години війни дід Петро вирушив на фронт. Важкі бої, тисячі кілометрів солдатських походів, бойові нагороди і важка рана за кілька днів до Перемоги. В одному з боїв на німецькій землі врятував дід Петро з вогню малих дітей. Вдячна мати подарувала радянському воїнові скрипку. Дід привіз її додому, щоб грали сини, онуки, щоб жила пісня.

Ось уже три роки минуло, як мого діда Петра немає.

Вечорами, коли вдома збирається вся родина, а за вікнами розцвітають вогні Києва і липи та каштани шепочуться стиха на дніпровських схилах, я беру скрипку. Беру, як реліквію — дорогу пам'ять про діда, рідну, незабутню людину. Притуляю до плеча, схиляю голову до неї, піднімаю смичок, і лине «Варшав'янка»— пісня, яку любив мій дід і навчив любити її і мене.

Олесь ГОЯН.
Середня школа № 46.
м. Київ.

Малюнок Юрія КОМПАНЦЯ.
8-й клас
Республіканської художньої середньої школи
ім. Т. Г. Шевченка.

свою
дарунок.

Амірана К
Світлана КАЛ

ДРУЖИМО І МРІЄМО

Далеко за межами нашої країни відома Ульяновська ордена Леніна середня школа № 1. Звідусіль на її адресу йдуть листи. Понад шістсот тисяч відвідувачів з усіх куточків земної кулі щороку приїздять сюди, щоб віддати шану великому вождеві пролетаріату.

Написали їм листа й київські школярі з 6-ї середньої школи, яка носить ім'я соратника вождя світового пролетаріату П. К. Запорожця. Почалося листування. Після перших листів піонери 4-В класу з Ульяновська розповідали київським друзям про свою рідну школу, про місто над Волгою.

м. Ульяновськ,
школа № 1,
4-В класу.

Дорогі друзі!

Піонерський загін 4-го класу середньої школи № 6 імені П. К. Запорожця м. Києва хоче з вами дружити і листуватись.

В нашому загоні 24 піонери, 4 ланки. Як і всі піонери Радянського Союзу, наш загін брав активну участь на Марші «Піонери всієї країни справі Леніна вірні».

Тепер трохи про нашу школу. Вона знаходиться в центрі міста. Їй понад сто років. З її стін вийшло багато нині відомих всій нашій країні прекрасних людей найрізноманітніших спеціальностей. В1920 році цю школу закінчив нинішній президент Академії наук СРСР А. П. Александров.

Соратник В. І. Леніна по «Союзу боротьби за визволення робітничого класу» Петро Кузьмич Запорожець теж навчався в цьому приміщенні, і його ім'я носить школа.

Ми активно готувались до 110-ї річниці від дня народження В. І. Леніна, вивчали життя і діяльність П. К. Запорожця, знайомимось із творчістю М. Островського. Загін бореться за присвоєння йому імені М. Островського — автора книги «Як гартувалася сталь».

Міжнародному року дитини ми присвятили збір на тему: «Дружбою ми завжди багаті, відстані для дружби нема».

Ми заздримо вам, що ви ж бруєте там, де народився і провів свої дитявіина, бої прокотилис В. І. Ленін.

Мрієємо відволум'яним цвітом зійшла Жбвтэсимо вас, розкдна Україна через зраду буржуазії зноріал, присвяпід п'ятою загарбників. Злидні і нестатки

І УЛЬЯНОВЦІ ВІДПОВІЛИ

м. Київ.
школа № 6,
4-В класу.

Здрастуйте, дорогі київські друзі!

Ми одержали вашого листа і також хочемо потоваришувати з вами.

У нашому загоні 37 чоловік, чотири ланки. Ми боремось за право носити ім'я Володимира Хазова. Це наш земляк, випускник танкового училища. Воював на фронтах Великої Вітчизняної війни. Загинув під Сталінградом. Йому присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

У вересні у нас була естафета, і ми посіли друге місце. А в листопаді відбулись ленінські читання про дитячі та юнацькі роки Володимира Ілліча. На шкільній математичній олімпіаді ми посіли третє місце. І були дуже задоволені: адже в олімпіаді брали участь і старшокласники.

Ми дуже пишаємось тим, що живемо в місті, де народився і жив Володимир Ілліч, його молодші брат і сестри.

Ульяновськ до 1924 року мав назву Симбірськ, він був заснований у 1648 році. В 1970 році місто нагородили орденом Леніна. В Ульяновську багато пам'ятних місць, пов'язаних з дитячими та юнацькими роками життя В. І. Леніна. Чудовим пам'ятником є Ленінський меморіал. На вулиці Леніна зберігся будинок, де Ульянови жили в 1878-1887 роках. Тепер там будинок-музей В. І. Леніна.

Ми також хочемо більше дізнатися про ваше місто, школу, загін. Будемо чекати наступного листа.

Малюнки виконали учні міста Ульяновська:
І. МИРОШНИКОВ,
В. ШАЛАГІН,
О. ЗЕРКАЛОВ.

ЗАПОВІТНА ПАРТА

Три роки тому я вперше прийшов у цю школу. Я вже знав, що тут колись вчилися брати Ульянови. Тоді це була гімназія. Колишні випускники згадали, де саме був розташований сьомий клас, де стояла парта, за якою сидів гімназист Володя Ульянов. Тепер цей клас — меморіальний. Мій перший у житті урок був Ленінським. Це шкільна традиція. Новачки після першого дзвоника йдуть з усіма покладати квіти до пам'ятника В. І. Леніну, а потім на екскурсію по пам'ятних Ленінських місцях.

Спочатку нас повели у шкільний музей і почали розповідати про шкільні роки Володі Ульянова. Дивувалися ми тоді, що цю цікаву екскурсію вела теж школярка, тільки в червоному галстуку. В музеї ми побачили картини, що їх подарували нам художники. Всі довго стояли перед скляною шафою з усіма призами, завойованими спортсменами школи в різних змаганнях. Багато про що дізналися ми цього першого свого навчального дня. Було що ввечері розповідати вдома, хоча в багатьох з нас й батьки вчилися в цій школі.

Потім ми ще багато разів приходили в цей музей. У листопаді нас приймали в жовтенята. І це відбувалося в актовому залі, в якому колись Ілліч блискуче складав випускні екзамени... Але на все життя мені запам'яталася та мить, коли по черзі в меморіальному класі ми сідали за парту Ілліча — останню парту в першому ряду, біля вікна.

Тепер я вчуся в 4-му класі в новому приміщенні школи, бо в будинку колишньої гімназії вчаться тільки учні 1-3-х класів.

Я, як і всі мої товариші, пишаюся, що вчуся у такій славетній школі. Це зобов'язує, безумовно, але ми з цього радіємо.

Павло ЄРЬОМІН,
голова ради загону.

НАША ШКОЛА

Наша школа розміщена в двох будинках. В першому, маленькому, колись з 1879 по 1887 рік вчився Володимир Ілліч. А новий будинок споруджено до сторіччя з дня народження Леніна — великий, гарний фасад прикрашає мозаїчне панно. Ми знаємо, саме про таке життя для дітей мріяв наш великий земляк. Будова школи була комсомольською. Не тільки юнаки й дівчата з Радянського Союзу працювали на ній — сюди були делеговані кращі майстри з соціалістичних країн.

У нас є велика пришкільна ділянка. Частина її відведена під стадіон. А в самій школі є оранжерея — зимовий сад. І хоч не доводилося нам ще мандрувати різними країнами, маємо змогу тут, у себе, милуватися екзотичними рослинами з Африки та Японії, Америки та Азії. Раніше ми й не чули таких назв, а тепер доглядаємо, плекаємо рідкісні рослини.

А уроки фізкультури відбуваються у величезному спортивному залі і плавальному басейні.

Коли потрібна якась книга для занять чи читання, йдемо у шкільну бібліотеку. В ній все є. Адже книжок на полицях — 25 тисяч. У кожного з нас є вдома улюблені книжки. Серед них — чимало книжок про Леніна, їх залюбки читають й перечитують. Мої шкільні друзі прагнуть якомога більше дізнатися про життя і великі справи В. І. Леніна.

Всі ми любимо свою школу, вдячні дорослим за такий подарунок.

Амірана КВЕРНАДЗЕ,
Світлана КАЛИНОВСЬКА.

МОЄ МІСТО

Я люблю його — своє місто. Розташоване на берегах великої російської ріки, воно розкинулося на високому пагорбі між Волгою та Свіягою.

Волга тече з півночі на південь, а Свіяга з півдня на північ. І можна здійснити маленьку мандрівку. На Свіязі вниз за течією доплисти до міста Свіязька, де ця річка впадає у Волгу. І знову вниз за течією, але вже по Волзі, повернутися в Ульяновськ.

Такі мандрівки багато разів здійснював Володя Ульянов зі своїм старшим братом Олександром і товаришами по гімназії.

Тоді місто було маленьке, а тепер це значний промисловий центр. Він дуже гарний і зелений. На заводі ім. В. І. Леніна випускають автомобілі, що їх знають у багатьох країнах світу.

А ще в нашому місті виготовляють великі верстати, що важать п'ятсот тонн. Перевезення одного з них потребує 18 залізничних платформ.

В центрі міста височіє Вінець. Його називають так тому, що коли йдеш по мосту, здається, наче корона стоїть. З Вінця дуже гарний вид на Волгу, на новий район міста — Засвіязький. Тут чудові алеї, Вічний вогонь біля обеліска визволителям Симбірська в 1918 році. Звідси кілька кроків до Меморіального центру — це місце найдорожче і для нас, і для гостей міста.

Колись на Вінці любив гуляти Володимир Ілліч Ленін, тепер тут охоче відпочивають й милуються красунею-Волгою всі ульяновці.

Для гостей Ульяновська споруджено 23-поверховий готель «Вінець». Він височіє поруч нашої школи.

Всі ми дуже любимо своє місто і свято зберігаємо все, що пов'язано з іменем вождя.

Веня ТАРАЩАН,
Лена ШАВРИНА,
Таня ЄГОРОВА,
Євген КОХОВ.

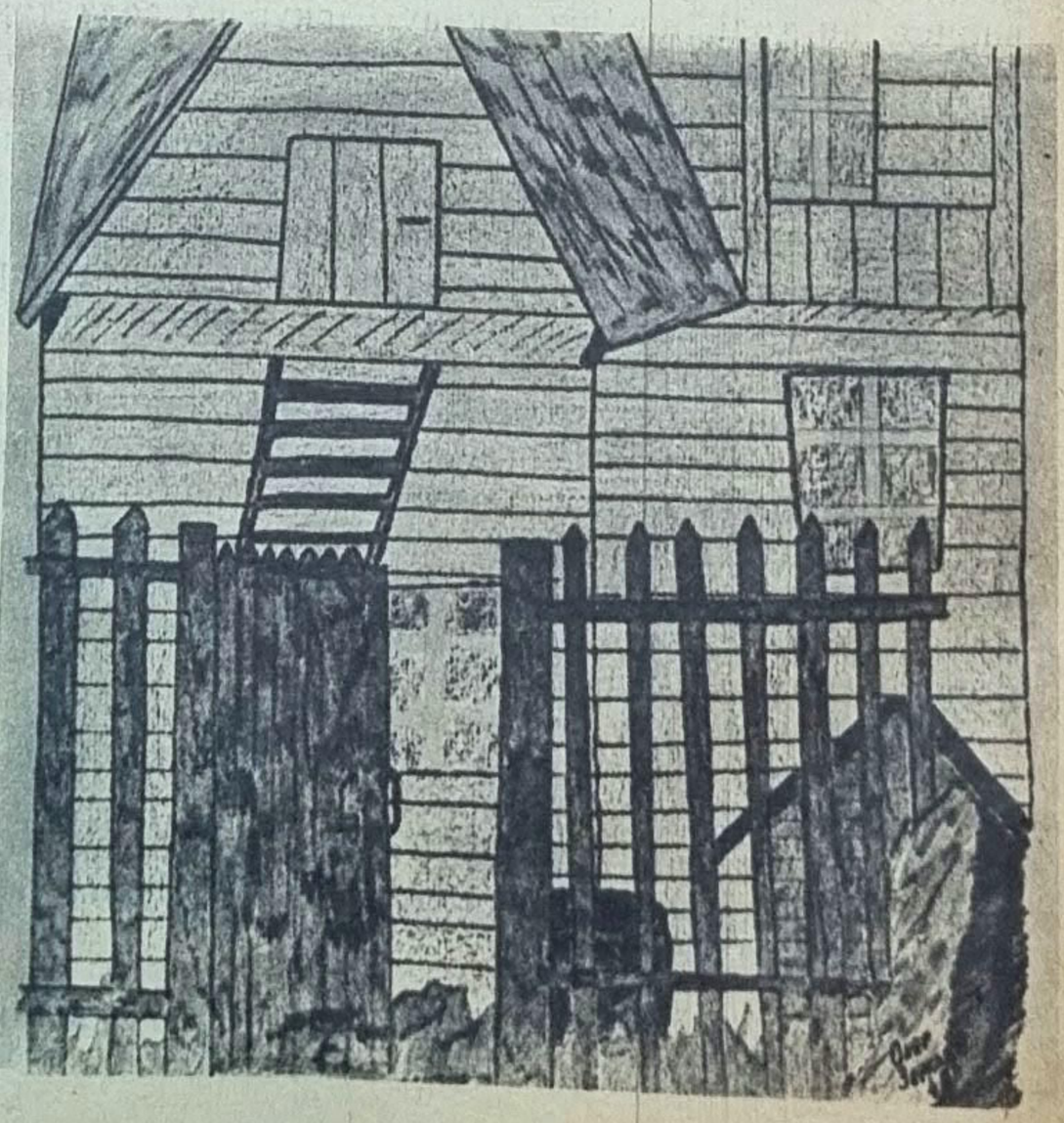

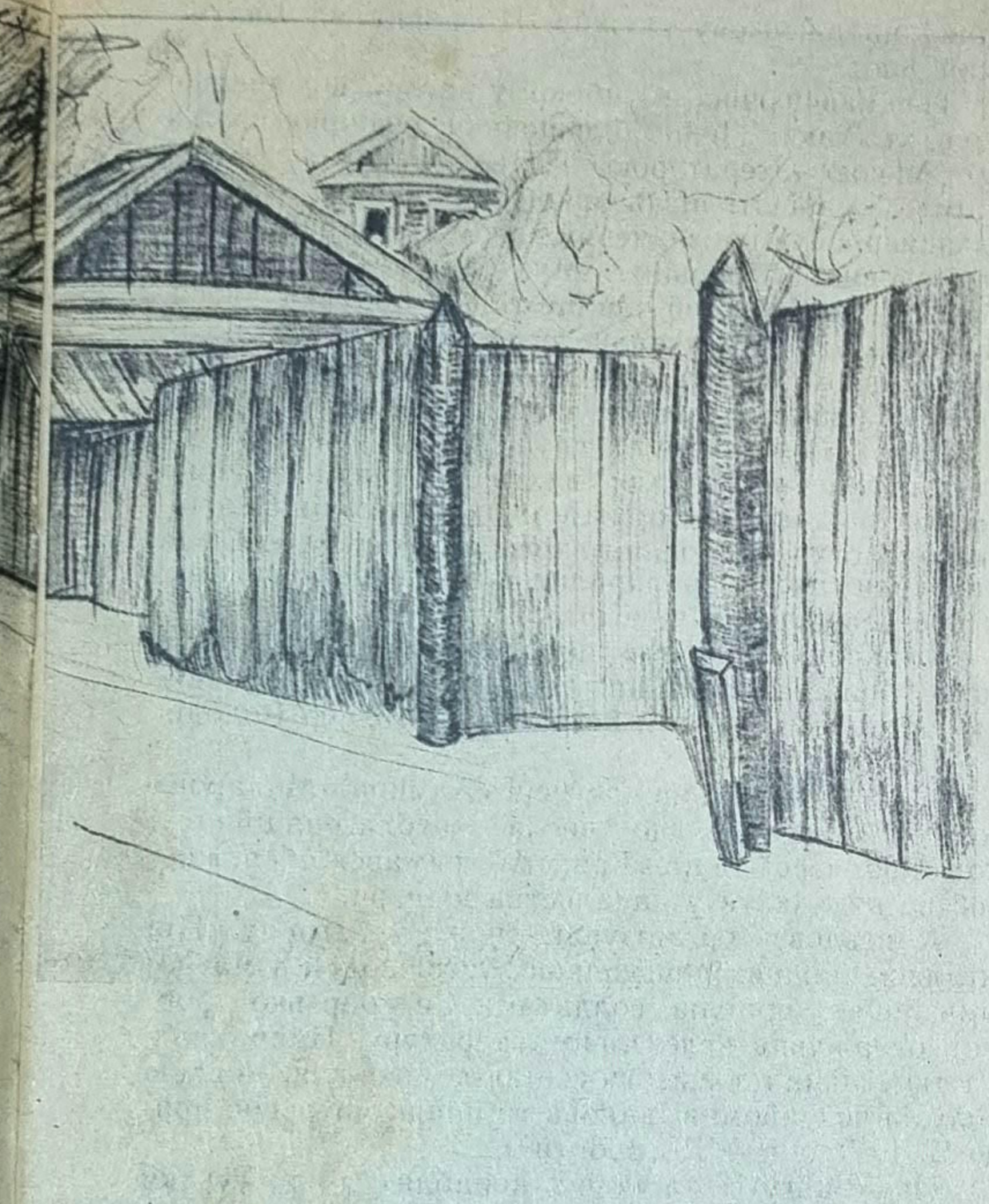

РЯДКИ З ЛИСТІВ

■

По вулиці Леніна, 58, стоїть дорогий усім будинок. Тут в останні роки свого перебування в Симбірську жила велика дружна родина Ульянових. У дворі сад, сарай, літня кухня, в кімнатах — жодної зайвої речі.

Вечорами Марія Олександрівна грала дітям на роялі. Назавжди після цих вечорів полюбив Володя музику.

Інга РОДІНА.

■

Всі наші учні шанують звання учня Ленінської школи. Нашим девізом стали слова: «Жити, вчитися і працювати по-ленінськи».

Лада МУРАВЙОВА.

■

У шкільному музеї багато подарунків від численних наших гостей.

Валентина ЧИЖОВА.

■

Я живу на вулиці Леніна. Щороку відбувається свято цієї вулиці. Грають оркестри, йдуть ветерани війни й праці, комсомольці, піонери. Скрізь різноманітні квіти. Люди всі дуже радісні й урочисті.

Олена СОКОЛОВА.

■

Друзі, якби ви побували в нашій школі, певен, вона б вам сподобалася. У нас є виставочний зал з діючими моделями, а довжина плавального басейну — 25 метрів. В кожному кабінеті — телевізор.

Стасик СЬОМІН.

■

Нас приймали в піонери в Урочистому залі Меморіала.

Ігор СВИРИДОВ.

І МИ ПОЇХАЛИ ДО УЛЬЯНОВСЬКА...

Поїхати хотіли всі. Заздалегідь було відомо: поїдуть кращі. А мріяли про поїздку давно. Ми хотіли побувати в містах, де жив і працював В. І. Ленін, особливо цього року, коли всі готувалися святкувати 110-у річницю з дня народження вождя. Наші дев'ятикласники їздили до Ленінграда — захопленню, розмовам не було кінця. Поїздки до міста, що стало колискою революції, стали по суті традиційними. А от на батьківщині вождя нікому з нас ще не доводилося бувати.

Гроші на поїздку вирішили заробити самі. Наш табір праці й відпочинку знаходиться в селищі Веселинівці. Працювали завзято. Тим, хто відзначився, ця поїздка була преміальною. А заробили стільки, що зуміло поїхати 100 піонерів та комсомольців.

Їхали через Москву. І тут нам особливо пощастило, бо вдалося не тільки зробити автобусну екскурсію по місту, побувати в Лужниках, а й встигли до відходу поїзда на Ульяновськ відвідати Мавзолей В. І. Леніна.

А на вокзалі на Батьківщині вождя нас зустрічали учні з 25-ї школи. І одразу учениця цієї школи Алла Тумашева провела екскурсію в Ленінській кімнаті на вокзалі.

На нас чекали в цій школі. В широкому коридорі по обидва боки виструнчились піонери, піднесли руки у вітальному салюті. Зворушили нас і хліб-сіль, і усміхнені обличчя. Ця школа носить ім'я Н. К. Крупської і має чудовий музей вірної соратниці вождя.

Дивовижний біологічний кабінет цієї школи, цікаві справи її учнів викликали у нас захоплення, лише сумно було, що недовго ми гостювали тут. Звичайно, на цьому наше знайомство не закінчилося. Вже на Новий рік ми відіслали їм наші українські сувеніри, подякували за фото, що вони нам подарували. Листів від ульяновських друзів очікуємо з нетерпінням.

Якою чудовою була ця подорож! Мені доводилося знайомитися з ленінськими місцями і в НДР, де в 1977 році я була у складі комсомольської делегації міста. Там я відвідала музей газети «Искра», часто розповідаю про нього навіть на уроках історії. Торік я була в Празі на фестивалі дружби чехословацької та радянської молоді. І, безумовно, відвідала там музей вождя світового пролетаріату.

Але ніщо так не вразило мене, як місто, де народився В. І. Ленін. Побачили ми там чимало: все подивитися, запам'ятати на все життя — цього прагнули всі.

Коли ми прощалися з учнями 25-ї школи, останнє, що побачила я: на столі наш щирий дарунок — фотоальбом «Пісня про Київ».

А тепер, коли я заходжу щоранку до вестибюля рідної школи, перше, що впадає в око — дві величезні стінгазети-звіти: «Ми в Ульяновську».

Іра ДАНИЛЕВСЬКА,
секретар комсомольської організації середньої школи № 25.
м. Київ.

МАТРОС З

Урочистого свята Червоної зірочки з нетерпінням чекали не лише першокласники, а й ми, шефи їхнього класу.

А як старанно готувались до нього наші підшефні. Ще б пак! Адже їх прийматимуть у жовтенята у філіалі Центрального музею В. І. Леніна.

І ось настав урочистий момент. Засяяли на грудях дівчаток і хлопчиків червоні зірочки. Засвітилися радістю очі у дітей. Тепер і вони стали жовтенятами — помічниками юних ленінців. Вони радо співали пісні, читали вірші.

Та найбільш запам'яталась зустріч з почесним гостем нашого свята Дмитром Івановичем Івановим.

Ім'я старого більшовика, матроса-балтійця, учасника історичних подій у Петрограді 1917, добре відоме не лише в школах Львова. 170 загонів і дружин обрали його почесним піонером.

Звідусіль йдуть листи на проспект Леніна, де мешкає Дмитро Іванович. Пишуть школярі з Тернопільщини та Івано-Франківщини, Вологодської області й Пермі, Калуги й Ленінграда, з Болгарії... Розповідають учні про свої успіхи у навчанні та піонерських

справах. Звертаються з проханням надіслати матеріали, фотографії тих далеких подій для своїх шкільних музеїв. Дмитро Іванович для кожного знаходить час — відповісти, порадити. І хоча йому виповнилося 89 — він у вирі життя. Його можна зустріти і біля Вогню Слави при прийнятті військової присяги, і при врученні комсомольських квитків...

Прийшов на свято він й до нас. І ми з великою цікавістю слухали розповідь Дмитра Івановича.

...Нелегке він прожив життя. Народився у великій бідняцькій сім'ї в місті Тотьмі колишньої Вологодської губернії. Батько Дмитра Івановича був рибалкою. Малий Дмитро допомагав йому рибалити на річці Сухоні. Та марилось хлопчині море, його широкий простір. То бачив себе у новенькій матроській формі серед розбурханої стихії, то ввижалися далекі краї, незнайомі порти і моря. У неповних 16 років пішов Дмитро «у люди». Бурлачив на Північній Двіні, працював вантажником... А в 1912 році був призваний на військову службу. Потрапив на Балтійський флот.

Тут, навчаючись в учбовому загоні, він вперше почув, хто такий Ленін, більшовики, познайомився з нелегальною літературою. Потім плавав на судні «Рига». І нарешті після закінчення школи з класу гальванерів був призначений разом з товаришами — Андріановим, Поповим, Мазуровим — на лінкор «Гангут», який на той час ще тільки добудовувався. Матроси потоваришували з корабелами. А після роботи разом збиралися в трюмах, розповідали про всі ті новини, що відбувались у невеликому місті.

Коли «Гангут» було спущено на воду, життя потекло буденно: аврали, вахти... Єдине, чим воно різнилось від життя екіпажів інших кораблів Балтійського флоту — це тісним зв'язком з берегом. Сюди приносили газети, пробирались агітатори, розповідали про революційні події.

Команда «Гангута» поповнилась матросами з інших кораблів. Серед них вирізнявся своєю неабиякою силою, знаннями й досвідом гальванер Володимир Полухін.

Ще в 1908 році на крейсері «Адмирал Макаров» Полухін потрапив до числа «неблагонадійних». Можливо, через те на «Гангуті» тримався обережно, щоб не викликати у начальства підозри.

А невдовзі організував спортивну групу. Під виглядом лижних прогулянок зустрічалися з матросами інших кораблів, солдатами Свеаборзької фортеці, одержував нелегальну літературу. Наприклад, статтю «Війна і російська соціал-демократія», з якою Полухін познайомив Іванова та інших матросів, працю В. І. Леніна «Що робити?».

На «Гангуті» та інших кораблях діяли гуртки революційно настроєних матросів. Організовувались вони по п'ятірках. Невдоволення порядками і службою на лінкорі росло з кожним днем. На кораблі все частіше і частіше збиралися групками матроси.

«ГАНГУТА»

Обговорювали становище, що склалося в Росії, йшлося про поразки армії на фронті, висловлювали незадоволення війною, царськими міністрами.

Про це йшлося й у листівках, що потрапляли на лінкор. Повідомлялося в них і про розправу над матросами з інших кораблів. Вони закликали гангутців готуватися до збройного повстання.

Причин для повстання не довелось довго шукати.

Той пам'ятний день на «Гангуті» — 15 жовтня 1915 року — розпочався вантаженням вугілля. По закінченні роботи всі зібралися на вечерю.

— Дивіться, чим нас годують! — кинув бачок з неїстівним місивом Мазуров.

— Схопити офіцерів, — вигукнув хтось.

Через десять хвилин весь корабель вирував. Офіцери поквапились сховатись у каютах. Матроси кинулись на палубу, по дорозі Дмитра Івановича зупинив Полухін.

— Іванов! Візьми хлопців — і на бак. Бий в ринду! Потрібно сповістити інші кораблі, що ми повстали.

І ось у чорну ніч понеслись заклики про підтримку. Та навкруги стояла мертва тиша. Гангутців не почули матроси з інших кораблів, бо були зачинені офіцерами в кубриках.

А на ранок «Гангут» оточили есмінці. Вони чекали лише команди, щоб пустити корабель на дно.

Всі зрозуміли, що матроси ще не були готові до повстання. Команда за це дорого поплатилась. Було арештовано 96 учасників. Частину відправлено на каторжні роботи, інші заслані на Північ у штрафні батальйони. Арештували і Володимира Полухіна. Пізніше він був розстріляний у числі двадцяти шести бакинських комісарів.

Так розправився царський уряд з матросами за те, що вони піднялись проти несправедливості, знущань і побоїв офіцерів та боцманів.

Але на самому лінкорі, «плавучій тюрмі», як його називали, ставлення до матросів змінилось. Воно не було вже таким суворим. Бити матросів заборонялось. І якщо раніше за найменшу провину кидали в карцер, то тепер лише могли винести сувору догану.

Після арештів на «Гангуті» все ж залишилось ще чимало активних учасників повстання, які продовжували почату справу своїх товаришів. Навіть була випущена листівка «Доведіть почату справу до кінця!»

Разом з тим були вжиті заходи для посилення конспірації. Продовжували діяти революційні гуртки, «п'ятірки». І поповнення, що прийшло на зміну заарештованим, виявилось ще більш революційно настроєним. Це були молоді робітники з Петрограда, Уралу, Нижнього Новгорода...

Дмитро Іванович Іванов, як і раніше, доставляв на «Гангут» заборонену літературу, зустрічався з членами Петроградського комітету партії більшовиків. Був уповноваженим на кораблі від газети «Волна». Підтримував зв'язок з редакцією, розповсюджував газету між матросами. А згодом його було обрано до судового комітету.

Росія стояла напередодні великих подій. 1917 рік. Постріл з «Аврори» дає сигнал до штурму Зимового. Дмитро Іванович разом із загоном моряків-балтійців йде одним з перших. Велика Жовтнева соціалістична революція здійснилась!

А в березні 1918 року йому довелося разом з командою «Гангута» та командами інших кораблів за завданням В. І. Леніна здійснити небачений у світі льодовий перехід по замерзлій Фінській затоці. На кормі лінкора з'явилась нова назва «Октябрьская революция».

Потім Іванов громив банди Колчака, організовував колгоспи. Пройшов всю Велику Вітчизняну війну, захищаючи Ленінград, був тяжко поранений.

Дмитро Іванович — людина великого серця, цікавої незвичайної долі. На все життя він залишився вірним справі великого Леніна.

Сніжана ПЯСЕЦЬКА.
5-Б клас,
середня школа № 35.
м. Львів.

Ліворуч: Д. І. ІВАНОВ. 1913 рік.
Вгорі: Д. І. ІВАНОВ. 1979 рік.
Внизу: Дмитро Іванович серед піонерів.

ЛИСТ МИНЬЦІ

Оповідання

Батько Романка будівельник. Він побудував чимало: і в нашій країні, і далеко за кордоном. З кожного відрядження привозив з собою подарунки і цікаві розповіді. Якось, повернувшись із жаркої Африки, Віталій Володимирович розповів синові про те, як ще бідно живуть там негренята. Глибоко вразила та розповідь хлопчика. Перебиваючи батька, Романко весь час питав: «Невже дійсно у тих хлопчиків і дівчаток не вистачає іграшок, книжок, олівців, гарного одягу?..»

І з цього відрядження на будівництво Саяно-Шушенської гідроелектростанції Віталій Володимирович віз також все разом — іграшку і розповідь.

Натискаючи кнопку дзвінка, одразу ж почув за дверима дзвінкий синів голос:

— Скоріш, скоріш відчиняйте! Це, мабуть, тато повернувся!

Перевдягнувшись, батько покликав Романка.

— Я, синку,— почав він свою розповідь,— був у далекому Сибіру. Там люди примусили могутню річку Єнісей працювати на себе, виробляти електрику. Ти не уявляєш собі, сину, яка це величезна будова. Людина поряд з високою греблею, в гуркоті машин і шуму води, здається маленькою. Але саме людина створила всю ту велич!

— Поблизу того місця,— продовжував батько, — колись у царському засланні жив Володимир Ілліч Ленін. Село Шушенське з усіх боків було оточене лісами. Майже три роки прожили в тому глухому селі Володимир Ілліч та Надія Костянтинівна. Хочу, синку, розказати тобі про маленького Ленінового товариша Миньку. Йому було точнісінько як і тобі — шість років. Бідно жили вони з матір'ю та батьком. Дуже полюбив маленький хлопчик своїх сусідів. Не бувало дня, щоб він не приходив до Леніна та Крупської. З самого ранку Минька з'являвся у їхньому затишному будинку. Худенький, ясноокий, у латаному-перелатаному кожушку. Ленін завжди жартував з Минькою. Оце для хлопчика тільки й була радість. Адже не було тоді в Шушенському ні дитячого садка, ні школи. Не було й іграшок у хлопчика. А Минька, як і ти, дуже любив книжки, іграшки, любив малювати. Маленькому хлопчику Володимир Ілліч дарував іграшки, книжки, олівці...

Одного разу Ленін привіз йому з Красноярська іграшкового коника. Скільки радості і щастя приніс цей подарунок хлопчику! Той навіть додому не хотів іти.

На Новий рік Володимир Ілліч та Надія Костянтинівна влаштували дітям Шушенського ялинку. На свято прийшли діти засланців і, звичайно, Минька. Вони танцювали навколо ялинки, співали, гралися. Минька вперше так святкував Новий рік...

Батько замовк на хвилинку, і Романко відразу озвався:

— А далі?

— А далі... — замислився батько. — Далі заслання Володимира Ілліча закінчилося. Збиратися їм додому допомагав і Минька. Жадібно дивився хлопчик, як Володимир Ілліч пакував книги, а їх у нього було дуже багато, як збирав папери. Володимир Ілліч віддав Миньці олівці, чисті зошити. Немов якийсь

скарб, притиснув малий до грудей ці подарунки. В ясних його оченятах стояв жаль і смуток. Адже тепер він залишиться самотнім у своєму глухому селі, — закінчив розповідь батько.

Романко задумливо встав і пішов до своїх іграшок, і вже дивився на них якось по-новому. Він не міг уявити, як Минька жив без іграшок, без веселих свят, без дитячого садка, без книжок, зошитів, кольорових олівців.

— А чому Минька не поїхав разом із Леніним? — запитав трохи згодом.

— А мама? Ти б зміг залишити свою маму?.. Ось так і Минька, — пояснив тато.

Увесь день Романко ходив серйозний, задумливий. Навіть не грався новим краном, не заважав, як завжди бувало, сестрі-третьокласниці вчити уроки.

Наступного ранку, коли батько зайшов до сина в кімнату, щоб збирати його в дитсадок, Романко сидів на підлозі і щось складав у коробку з-під крана. Побачивши батька, швидко засунув коробку під ліжко.

Віталій Володимирович запитливо глянув на сина.

— Я потім тобі розповім, добре, тату? — попросив Романко.

Коли зі школи повернулася сестра, Романко звернувся до неї:

— Світланко, допоможи мені. А я за це ніколи-ніколи не заважатиму тобі робити уроки. Тільки ти нікому не говори про те, що я тебе попрошу. Навіть татові й мамі. Добре?

Сестра пообіцяла. Адже про те, щоб брат не заважав учити уроки, вона мріяла давно.

Брат і сестра схилилися над аркушем паперу. Коли до їхньої кімнати хтось заходив, Світлана прикривала аркуш рукою. Того вечора вони навіть не дивилися по телевізору передачу «На добраніч, діти».

Батько зайшов до дітей у кімнату. На столі він побачив конверт, на якому рукою Світланки було написано: «Село Шушенське, хлопчику Миньці».

Він тихенько розгорнув аркуш і прочитав:

«Здрастуй, Минька! Мені тато розповів про тебе. Він сказав, що в тебе немає олівців та іграшок. Я дарую тобі свої. Я хочу, щоб ти теж завжди був веселим».

— Тату, а мій лист дійде? — раптом озвався з-під ковдри Романко.

— Звичайно, синку, дійде... обов'язково дійде, — заспокоїв батько. — Спи спокійно.

«Добре, — подумав батько, — що я не розповів йому про те, що невдовзі після від'їзду Леніна і Крупської Минька помер. Злидні і голод доконали його. Хай вважає Романко, що зробив подарунок своєму далекому ровеснику. А лист і подарунки доведеться сховати, доки Романко підросте. Потім, як підросте, він усе зрозуміє...»

Оксана МИХАЙЛЕНКО,
середня школа № 101.
м. Київ.

Малюнок Броніслава ЖУКОВСЬКОГО.
8-й клас
Республіканської художньої середньої школи
ім. Т. Г. Шевченка.

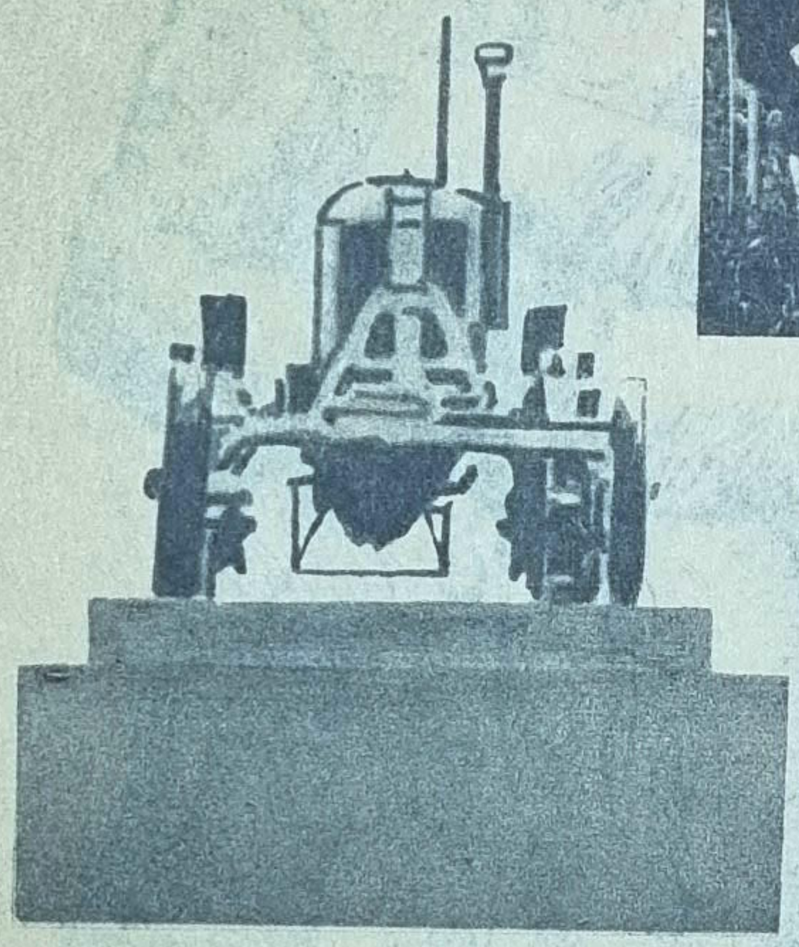

ІЛЛІЧЕВЕ ПОЛЕ

Обабіч дороги, що веде в Новоолександрівку, розкинулись лани. На одному з них на гранітному постаменті встановлено трактор. Це меморіал «Іллічеве поле». Його відкрито на честь В. І. Леніна, який подарував трактора селянам, що об'єдналися в комуну.

...Було це до революції. Гнані голодом та злиднями, селяни-бідаки з України їхали за океан до Канади, Бразілії, шукали кращої долі на Далекому Сході, переселялися на Алтай. Так у безлюдних Кулундинських степах було засновано українські села Комишанка, Чернівка, Вячеславка...

Однак у нових селах поселилася стара біда — голод, злидні, безправ'я. А тут ще імперіалістична війна. Чоловіків погнали на фронт. Братські могили, материнські сльози, вдови, сироти... А хто винен?

Не раз була про це таємна мова в окопах. Жадібно прислухався молодий селянин у сірій шинелі Яків Жестовський до розповідей солдата-петроградця і починав ясно розуміти, хто такий Ленін, партія більшовиків...

Потім тяжке поранення, лазарет, болісні думи, за кого воював? А далі — дорога на поправку у свою Кулунду. Блідий, знесилений Яків Васильович Жестовський добрався в село з порожнім солдатським клунком за плечима.

Побачити, розпитати солдата приходили до Жестовських сусіди.

— Більшовики,— розповідав Яків Васильович,— це найсвідоміші робітники, люди, які хочуть припинити війну, передати заводи робітникам, а землю — селянам...

Вдома Яків Васильович підлікувався і знову — в полк. Але до фронту не доїхав. В дорозі наздогнала звістка: робітники й солдати прогнали царя з престолу. Якова Васильовича обирають членом солдатського комітету.

Бурхливі дні в комітеті потребували постійного напруження, пильності. Яків Васильович не зважав на поранення, перевтомився і знову занедужав. Довелося вертатися додому.

В Кулундинських степах розпочиналось нове життя. Щоб позбутися злиднів, бідняки організувалися і почали спільно обробляти землю.

А навесні 1920 року сільські комуністи створили в Кулундинських степах сільськогосподарську комуну «Свобода». Головою обрали Жестовського. Нелегко було: скрізь вештались банди ворожих недобитків, шкодили комунарам і куркулі. Проходу не давали підкуркульники, глузували:

— Побачимо, як то ви захазяйнуєте?

— Подивитесь,— відповідали комуністи.

Але голими руками нічого не доведеш. Коней мало. На шістнадцять десятин припадала тільки одна кінська сила... Глибоко не вибореш, вчасно не посієш.

Одного разу зустрівся Жестовський з однополчанином, який щойно повернувся додому, і той розповів, що в Москві на Ходинському полі, безліч трофейної техніки, захопленої в інтервентів. Червоноармієць підказав цікаву думку: поїхати й попросити для комуни трактор.

— А що як справді поїхати?— радились комунари.— До кого ж звертатися в Москві, кому подати заяву?

— У Раднарком, до Леніна!

В Москву вирішили направити Якова Васильовича Жестовського та ще двох комунарів.

...Перепустку Жестовському в Кремль видали на 2 лютого 1922 року. У приймальній голови Раднаркому чимало людей. Кожен заглибився в свої думки.

— Хто Жестовський? Приготуйтеся,— попередила секретар.

Яків Васильович переступив поріг, а Володимир Ілліч вже йде назустріч. Потиснув руку, запросив сісти.

— Що вас привело до Москви?

Яків Васильович подає йому заяву.

— Від комуни? Це цікаво! Прошу, розповідайте.

— Багато тракторів вам не можемо дати,— каже Володимир Ілліч.— Нещодавно організували цілу тракторну колону і направили її на Поволжя. Там велика посуха і голод — потрібна допомога селянам. Вам дамо один трофейний трактор.

На заяві Володимир Ілліч написав резолюцію: «ВРНГ. Відпустити комуні «Свобода» з числа трофейних один трактор». І хотів уже й підписатись. Яків Васильович помітив це і каже:

— Товаришу Ленін, так у мене ж грошей нема, щоб відвантажити цей трактор.

Ілліч подивився на Жестовського, всміхнувся, дописав: «...і відправити його на адресу комуни за рахунок ВРНГ» і потиснувши руку на прощання сказав:

— Будуйте комуну!

Першого травня, в день пролетарського свята, трактор з багатокорпусним плугом вийшов на ниву. Зібрались там комунари, навколишні селяни. Коли запущені глибоко в грунт лемеші проклали смугу масних скиб, захопленню не було меж. «Одна така машина виоре і посіє для всього села,— казали люди.— Ні волів тобі не мучити, ні самому гріти чуба на одноосібній десятині».

Нові родини почали вливатись у комуну. Зростав достаток її трудівників. А з Придніпров'я — листи родичів: повертайтесь на рідну землю. Ниви тут чекають вас, бо німецьких поміщиків-колоністів революція, мов вітром здула. Їхні економії руйнуються, а поля заростають бур'янами. Листи хвилювали, кликали переселенців додому.

Яків Васильович Жестовський порадившись в партійному осередку, зібрав раду комуни, і всі одностайно вирішили повернутись.

Комуна запросила 46 вагонів і платформ. Повантажили майно, коней, корів, трактора та всяке збіжжя і вирушили в дорогу. В путі комунарів стріла сумна звістка — помер Володимир Ілліч Ленін. Люди плакали. І тоді в ешелоні комунари поклялися бути вірними заповітам Ілліча і ухвалили присвоїти комуні ім'я Леніна.

Прибули в Новоолександрівку і тої ж весни приступили до польових робіт — піднімали перелоги, сіяли. І те поле, яке весною 1924 року першим було зоране трактором, подарованим Леніним, називається Іллічевим.

Біля меморіалу «Іллічеве поле» відбуваються колгоспні торжества: трудівники беруть соціалістичні зобов'язання, перед виходом у поле, як на свято, приходять сюди на мітинг колгоспники. А юнакам, які ідуть служити в Радянську Армію, батьки вручають землю з Іллічевого поля, щоб пам'ятали рідні домівки, знали: чекають там на них. Тут в урочистій обстановці жовтенятам пов'язують червоні галстуки, а піонерів приймають до комсомолу.

Не та тепер Новоолександрівка, що була колись. Її лани обробляють 63 потужних трактори. І земля віддячує багатими врожаями. Рік у рік зростає достаток колгоспу, заможно і щасливо живуть сини, онуки, правнуки колишніх комунарів.

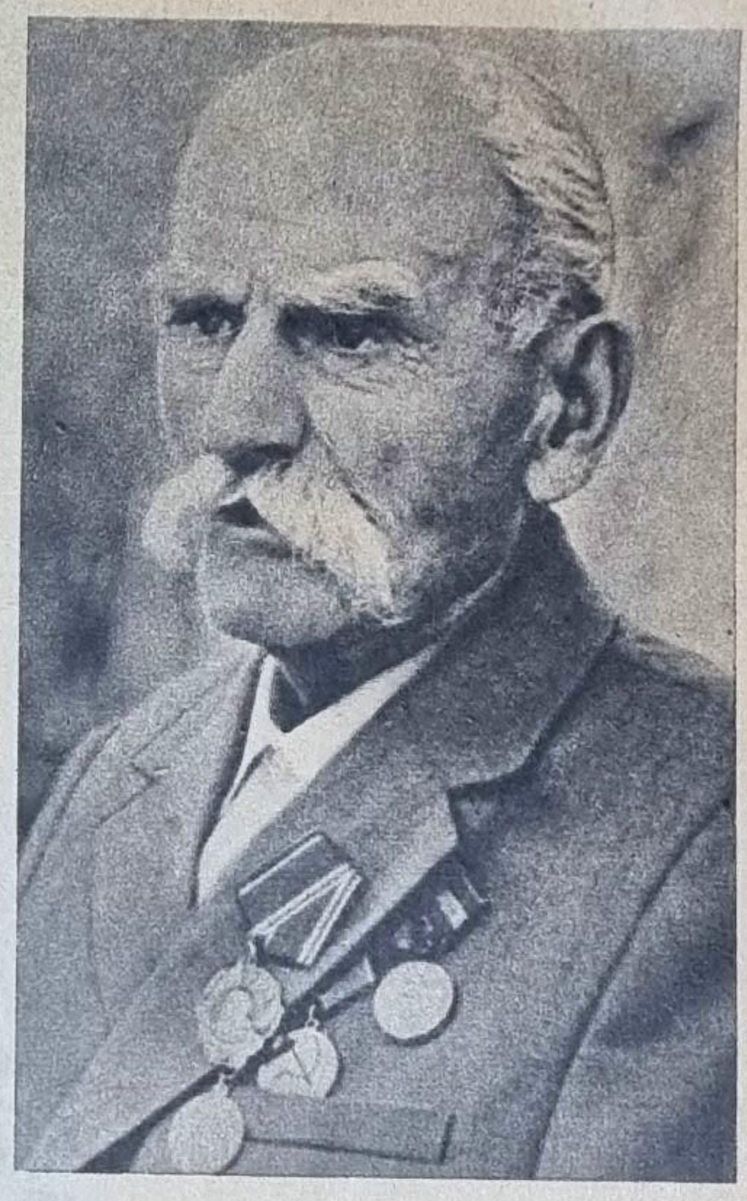

У селі — асфальтові шляхи, тротуари, водопровід, каналізація. Влітку в садах потопають чепурні муровані будинки колгоспників. В центрі села Палац культури із залом на 400 місць, поруч — наша школа. Споруджено меморіал загиблим воїнам у роки Великої Вітчизняної війни, де горить Вічний вогонь. І тут же неподалік школи — монумент дорогому Володимиру Іллічу Леніну.

Про історію нашого колгоспу ми дізналися із розповідей своїх дідів і батьків. І ми щасливі, що і нам колись випаде велика честь вести трактори Іллічевим полем.

Сергій МАЙСТРЕНКО,
Ольга ПАНАЩЕНКО,
Ярослав МАРІЄВСЬКИЙ,
Галина КРАПІВІНА —
червоні слідопити Комуноленінської середньої школи.
Дніпропетровська область.

На знімку вгорі ліворуч: група комунарів колгоспу імені Леніна. Праворуч — портрет Якова Васильовича Жестовського — організатора комуни «Свобода», першого її голови.

Фото учнів Комуноленінської середньої школи.

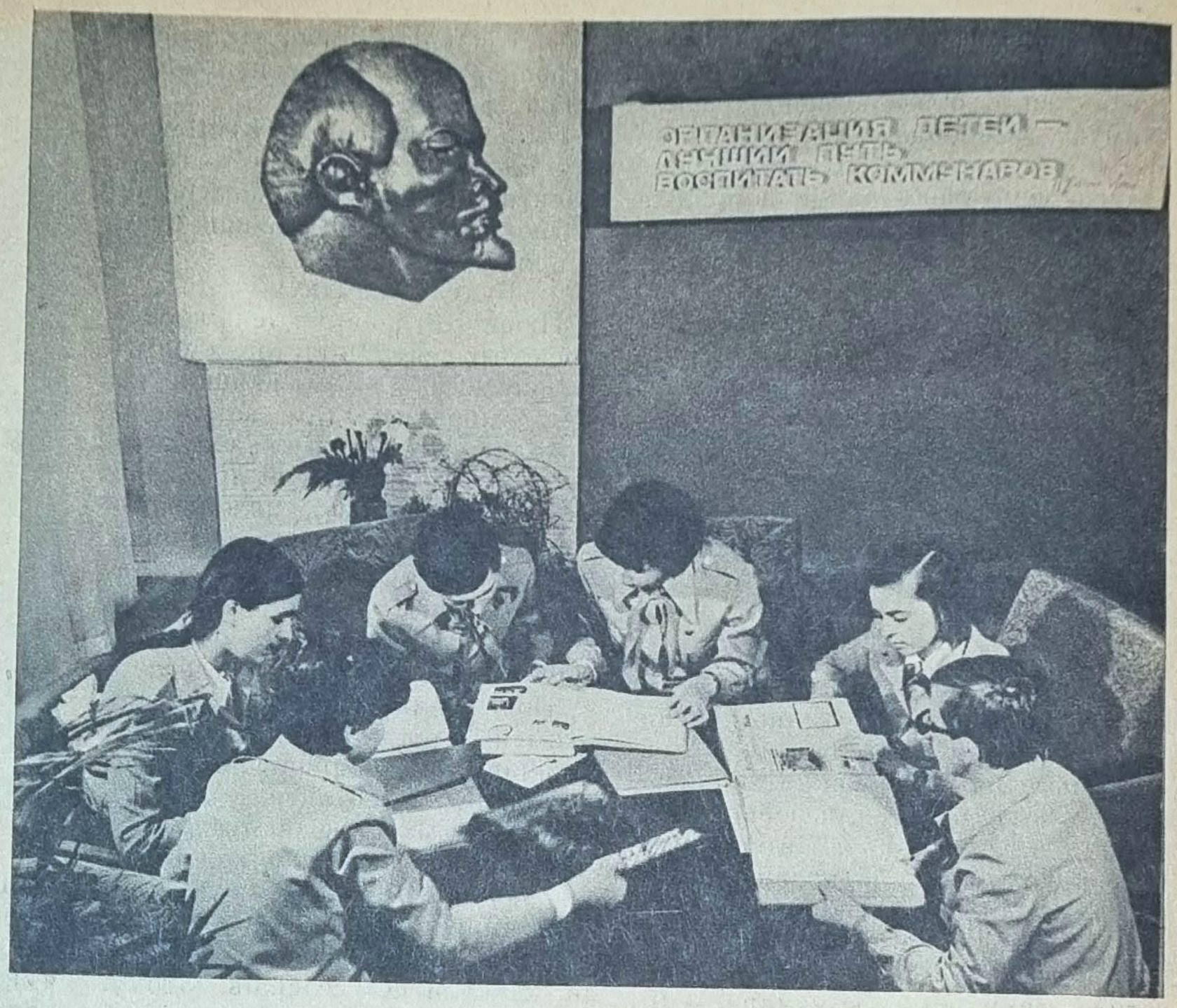

Фотостудія Палацу піонерів Залізничного району м. Києва.

Гордимося званням комунарів

Нас називають комунарами. Це тому, що ми організували загін юних ленінців, дівчатка і хлопчики якого вчаться жити і трудитися по-ударному, по-комуністичному. Маємо свої закони. Вони обов'язкові для кожного комунара. В них все враховано. І робота з жовтенятами, і чергування в бібліотеці (одному допоможемо підібрати потрібну літературу, меншим пояснимо, як треба читати художні твори, «лікуємо» книги), влаштовуємо суботники, концерти по школах, присвячені видатним датам...

А під час літніх канікул проводимо комунарський збір. Він триває три дні. «Комунарський збір три дні, комунарські закони — на все життя!» — такий наш девіз.

Під час збору проводимо трудові десанти на колгоспні поля, на робітничі будови і зароблені гроші переказуємо у Фонд миру.

За ці комунарські дні ми всі зрозуміли, наскільки цікавими і змістовними стають, здавалось би, звичайні будні, якщо кожен робить все для громади з вигадкою, ентузіазмом, творчо.

Керує комунарським загоном велика рада: командир, комісар. На кожному засіданні вирішуємо ті чи інші завдання — навчальні, трудові, а також обговорюємо плани дальшої роботи — які заходи провести, кому допомогти в навчанні.

З цією метою часто проводимо Дні науки — історії, географії, математики. Готуємось до них дуже старанно: малюємо таблиці, працюємо в бібліотеці — розшукуємо різні цікавинки, виписуємо з довідників, книжок, журналів цікаві приклади з того чи іншого предмету. В День історії, наприклад, ми підготували сценарій, в якому були й історичні персонажі, танці, ігри.

Учні нашої школи вдячні за ці вечори, бо вони допомагають кожному з нас краще вчитись, прищеплюють любов до навчання, до праці, до рідної Вітчизни.

Валентина ЖУЧЕНКО, боєць комунарського загону середньої школи № 9. м. Черкаси.

ДЗВОНИ ХАТИНІ

Влітку минулого року мої батьки зібрались у подорож до Білорусії. Я був дуже радий, що взяли й мене.

Синьоокі озера зустрічали нас тихими плесами. Таємничі лісові річки перетинали дорогу. Тато багато розповідав нам про цей героїчний партизанський край. Про те, що під час Великої Вітчизняної загинув кожний четвертий білорус.

Та найбільше вразила нас трагедія Хатині. Це сталося березневого ранку 1943 року. Фашистські карателі оточили село. З кожної хати виганяли чоловіків, жінок, дітей. Тих, хто не навчився ще ходити, несли на руках. Нікого не обминули. Всіх зігнали в стайню. Замкнули двері. І... підпалили. Догорало життя Хатині. Котилося страшне відлуння лісами Білорусії. То людський стогін летів у палаюче небо. З усіх хатинців дивом лишився живим один лише Йосип Камінський. Фашисти подумали, що він уже мертвий, адже його прошила автоматна черга.

А ще в Хатині бачив я піонерські галстуки на могилах. Це наче полум'я, що пробилося з-під землі. Вогонь юних сердець. Адже ті галстуки носили хатинські піонери, мої ровесники. По них, ніби реквієм, дзвонять хатинські дзвони. Нагадують про страшну трагедію білоруського села.

Валерій СТАДНИК. 4-А клас середньої школи № 82. м. Київ.

ЦІКАВИЙ ПОШУК

Слідопити нашої школи вивчають життя і діяльність В. І. Леніна. Зібрали вже багато матеріалів. Ось, приміром, лист Льва Миколайовича Подвойського. Він повідомляє, що в перші роковини смерті Ілліча вийшла книжка «Ленін і діти». Ми написали в Бібліотеку СРСР імені В. І. Леніна в Москву з проханням надіслати нам це видання. Звичайно, книжку нам не вислали, але ми одержали мікрофільм цього рідкісного видания. Читали за допомогою проектора, переписували сторінку за сторінкою.

Спогади виявилися дуже цікавими. Написали їх діти більшовиків, які в перші роки Радянської влади жили в Кремлі, вчились у Кремлівській школі.

Нам вдалось розшукати адресу Віри Яківни Свердлової.

Вірочка Свердлова у дитинстві часто гуляла з Іллічем у кремлівському парку. А коли В. І. Ленін захворів, їздила з Яковом Михайловичем до нього в Горки.

Володимир Ілліч дуже любив відпочивати в колі дітей.

Віра Яківна дала нам нові адреси колишніх кремлівських учнів. Ми їм написали, і незабаром надійшли відповіді.

Олександр Михайлович Калінін пам'ятає, як в Кремлі з ініціативи Ілліча було організовано дитячий суботник, на якому обладнали ковзанку. На її відкриття прийшов Володимир Ілліч.

Марина Омелянівна Ярославська пригадує, що маленькою вона була на мітингу біля Міськради, там побачила Ілліча. В. І. Ленін взяв її на руки і запитав: «Ти виростеш хорошим комуністом?»

Надіслали нам свої спогади Олена Миколаївна Семашко, Ольга Пантелеймонівна Лепешинська, Віктор Володимирович Ногін та багато інших — всього більше тридцяти колишніх кремлівських школярів.

Зраділи ми і портрету Фелікса Едмундовича з дарчим надписом: «З вдячністю за пам'ять про рицарів Жовтневої революції!» Подарувала його Софія Владиславівна Дзержинська — племінниця голови ВЧК.

Зібрані матеріали пошуку широко використовуються під час Ленінських читань, при проведенні Ленінських заліків, диспутів, конференцій. З ними знайомляться учні інших шкіл.

А нещодавно по Всесоюзному радіо передавали нарис на Польську Народну Республіку про наш загін. Тепер ми одержуємо багато листів від польських харцерів.

...Є біля нашої школи пам'ятник В. І. Леніну. З ранньої весни до пізної осені буяють тут квіти. До пам'ятника веде вічнозелена алея, посаджена в пам'ять про рицарів революції. В день народження Ілліча ми шикуємось тут на урочисту лінійку, щоб дати клятву вчитись, жити і боротись, як заповідав великий Ленін.

Вивчення зібраних матеріалів викликає у нас прагнення жити, як Ілліч, вчитись у нього мужності і благородства, вірності комуністичним ідеалам.

Оля ГАЛЬЧУН,
командир загону «Ленінський пошук». 8-й клас Копистянської восьмирічної школи. Хмельницька область.

П'ятдесят літ тому — 6 квітня 1930 року засновано вищу державну нагороду нашої країни — орден Леніна. На ньому зображено барельєфний портрет вождя, осяяний червоним прапором революції. Спочатку орден було вирішено назвати «Прапором Леніна». Ним мали нагороджувати командирів Робітничо-Селянської Червоної Армії. Але пізніше, на пропозицію визначного радянського полководця Михайла Миколайовича Тухачевського, вищу нагороду назвали — орден Леніна.

...І почалося славне його життя.

Орден Леніна № 1 був вручений газеті «Комсомольская правда». За звитяжну працю орденом Леніна були нагороджені шахтар Олексій Стаханов, машиніст Петро Кривоніс, будівельниця Дніпрогесу Марія Білик, піонерка Мамлакат Нахангова та багато інших.

За героїзм і мужність під час Великої Вітчизняної війни Радянський уряд нагородив орденом Леніна і групу піонерів: Анатолія Шумова, Володю Казначеєва, Мишка Глака, Васю Коробка, Валю Котика.

У великого народу — великі справи. Вища нагорода Вітчизни чекає найдостойніших, ім'я яких — трудящі.

СЕЛО ГЕРОЇВ

Ще коли я була маленькою, почула якось від бабусі одну казку.

...Загадав пан біднякові загадку. Що у світі найбагатше? Відгадала її дочка бідняка — розумна й працелюбна дівчина. Найбагатша в світі — земля. Вона дає людям найголовніше — їжу, а значить — життя. За труд свій великий і нелегкий віддячує земля-матінка добром.

Людей праці високо шанують у нашій країні. Найбільш заслужених називають Героями. Наша земля багата такими людьми. Та я вам розповім лише про моє рідне село Летаву. У нашому ордена Леніна колгоспі імені Леніна дванадцять Героїв Соціалістичної Праці, сорок шість чоловік удостоєні найвищої нагороди Вітчизни — ордена Леніна. Кожен третій трудівник колгоспу має урядову нагороду.

Ось, наприклад, дідусь Валі Харкавлюк одержав орден Леніна за високі врожаї. Він був агрономом. Кропітка, але дуже важлива ця робота. Тепер Валин дідусь на пенсії, а його трудову славу продовжують сини Василь та Олександр.

А батько Юрія Папроцького нагороджений орденом Леніна за високі врожаї цукрового буряка. І зараз він працює в тракторній бригаді. З роботи приходить засмаглий і пахне зерном. Влітку йому допомагає Юра.

Мама Валі Баб'як нагороджена орденом Леніна за високі надої молока. Валя любить ходити на ферму й допомагати мамі. «Коли виросту,— каже вона,— теж буду дояркою, як мама».

Це я розповіла лише про кількох Героїв нашого села. Але якщо ви хочете познайомитися з усіма, побачити наше прекрасне село Летаву — приїздіть. Школу ви знайдете одразу, бо коло неї — серед вічнозелених ялин — височить бюст почесного голови нашого колгоспу двічі Героя Соціалістичної Праці Бойка Давида Васильовича. А у вестибюлі школи висить копія картини Тетяни Яблонської «Хліб». ...Сиплеться зерно... жовтаве, дорідне, мов сонячні бризки, сфокусовані у велетенський прозоро-золотий промінь. Засмаглі обличчя, руки, усмішки... і радість — щира хліборобська радість. На одному з мішків, вщерть наповнених зерном, написано: «с. Летава, 1949 рік».

Тепер ви розумієте, чому я так горджуся своїми односельчанами? Ми — піонери — хочемо продовжувати наш славний трудовий родовід, хочемо бути такими, як наші батьки.

Іра БОЙКО,
голова ради дружини Летавської середньої школи. Хмельницька область.

ВЕСНУ ЗУСТРІЧАЄ МІЙ КРАЙ

Народилась я на співучій Черкаській землі, яка дала світу Шевченка. Мама в дитинстві часто читала мені вірші, співала пісень. Це були для мене безмежно щасливі хвилини.

З того часу пісні і поезії для мене ніби рідні. Це і привело мене в Черкаську музичну школу. А ще я почала писати вірші.

Красу рідного краю, свої почуття і мрії я намагаюсь втілити в поетичні рядки.

Відвідую літературну студію при Черкаській обласній бібліотеці для дітей.

Людмила ДЖУЛАЙ.
Середня школа № 10.
м. Черкаси.

ПОРА ЦВІТІННЯ

Тихіше, тихіше: чуєте? —
Ступає весна непомітно.
Дивіться, дивіться: бачите,
Як все навколо розквітло?
Буя в різнобарв'ї земля,
Весну зустрічав мій край!
Відлунює спів солов'я,
Шепоче замріяний гай.
Не дружить зі спокоєм день,
Упину й на мить він не зна —
Колише акорди пісень,
І слухає їх весна.
Тихіше, тихіше... Чуєте? —
Чудова мелодія ллється.
Дивіться, дивіться! Бачите?
Це світ квітує, сміється.

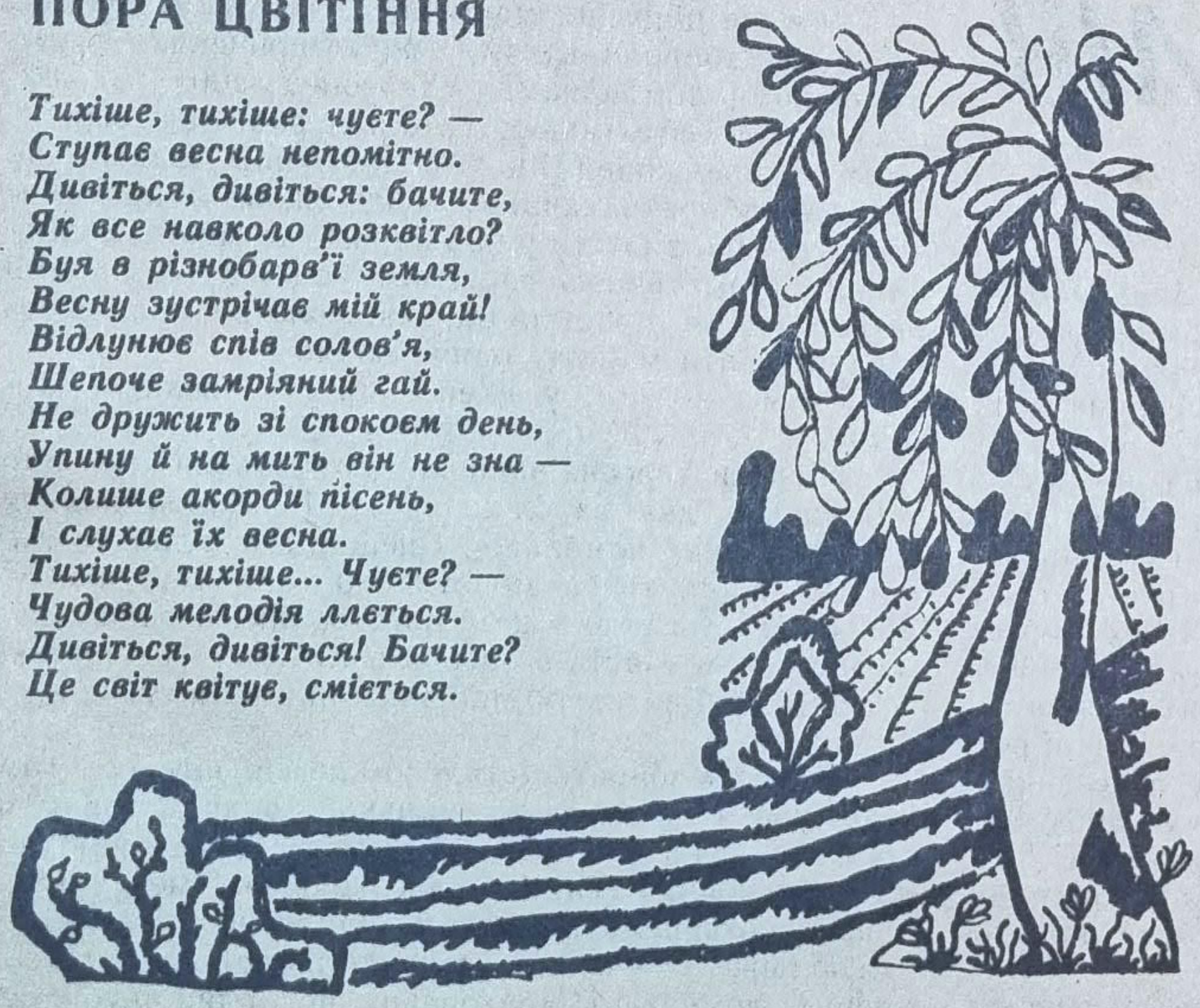

ДІМ БУДУЄТЬСЯ

У дитячому садочку
Дім будується з пісочку.
Йде робота жваво, вміло,
Бо усі взялись за діло.
Постривай,
Машина їде.
Це шофер, маленька Ліда,
Привезла матеріали
Мулярам Володі, Аллі,
Штукатуру Ярославу,
Малярам Надійці, Клаві,
Теслям Валику і Толі,
Покрівельнику Миколі.
Молодці будівники!
Так працюють залюбки,
Що незчулися, як вранці
Дім звели, неначе в казці.
Дах блакитний... Що за диво?
Стіни білі. Як красиво!
Вже готуються малята
Дім чудовий заселяти.
— Стійте! — крикнула Ганничка, —
Ми забули про травичку,
Яблуньок посадим ряд,
І надвечір буде сад!
Знов робота закипіла,
Бо усі взялись до діла.

***

Дощі серпневі тихо відшуміли.
Пора і в осінь звідати політ.
І жовте листя в далечінь летіло,
Мов жовті птахи в невідомий світ.
Здавалось, падають краплини сонця,
Голублять непривітну холоднечу.
Згасає день. Та дивиться в віконце
Такий погожий, ніби літній, вечір.

***

Напнулася мрякою лагідна просинь.
Гойдається вітер на згорблених вітах.
Ти кажеш: «Скінчилося бабине літо...»
А я запевняю: «Прийшла юна осінь!..»

Малюнки
Олени ВАСИЛЕНКО
та Ганни АВІЛОВОЇ.
Художня студія
Будинку піонерів
та школярів
Жовтневого району
м. Києва.

ЕСКАДРА ПІОНЕРСЬКИХ КОРАБЛІВ

Чи може метал плавати по воді? Виявляється, може. У будь-якій школі нашого міста вам при нагоді розкажуть, як із металу, зібраного піонерами України, в Херсоні було побудовано і спущено на воду турбохід «Юний ленінець».

Нещодавно піонерський корабель відзначив свій день народження — йому виповнилося п'ятнадцять років. Для морського судна це солідний вік. За цей час «Юний ленінець» перевіз у своїх трюмах сотні тисяч тонн вантажів, побував у багатьох портах Європи, Азії, Америки, Африки. І завжди на його борту знаходиться місце для піонерських «сумок солідарності», сувенірів, листів, які школярі нашої республіки адресують своїм зарубіжним ровесникам. Завдяки такому надійному «зв'язковому» друзі, що живуть на далеких берегах, стають ближчими.

Піонерам нашого міста особливо дороге це судно. Адже саме херсонські школярі були ініціаторами операції «Юний ленінець».

Торік на одному із засідань міського піонерського штабу «Факел» ми вирішили зібрати металолом на нові кораблі — кораблі ланів «Херсонець-200».

Мабуть, не всі знають, що «Херсонець-200» — це назва самохідного кукурудзозбирального комбайна. Херсонський завод імені Г. І. Петровського — єдине в нашій країні підприємство, де в 1977 році почали випускати такі машини. Якраз тоді наше місто готувалося до свого двохсотлітнього ювілею, отож і назвали новий степовий корабель «Херсонець-200».

Поки що на кукурудзяних полях України, Молдавії, Російської Федерації працюють усього кілька десятків нових машин. І працюють відмінно.

Ось два листи сільських механізаторів, які показали нам у комітеті комсомолу заводу імені Г. І. Петровського.

«В ордена Леніна колгоспі імені Татарбунарського повстання Одеської області за сімнадцять робочих днів комбайн зібрав кукурудзу на трьохстах гектарах. Щоденний виробіток становив від 18 до 27,4 гектарів. Спеціалісти господарства вважають, що «Херсонець-200» — перспективна машина, використання якої забезпечить збирання кукурудзи в короткі строки, знизить втрати врожаю».

«Торік комбайн «Херсонець-200» працював на полях комсомольсько-молодіжного колективу Миколи Хилька в колгоспі «Маяк» Кореновського району Краснодарського краю. При зобов'язанні по 80 центнерів з кожного із 120 гектарів ланка виростила по 83 центнери кукурудзи. І цьому, безумовно, посприяв новий комбайн «Херсонець-200».

Добре зарекомендував себе цей агрегат і у нас на Херсонщині. Механізатор колгоспу імені Карла Маркса Каховського району, кавалер ордена Леніна Тетяна Стрижак, з якою завод імені Г. І. Петровського уклав договір про шефство над «Херсонцем-200», за двадцять робочих днів зібрала на ньому кукурудзу з площі 340 гектарів.

Чим же цінна ця машина? Судіть самі: раніше кукурудзу збирали вручну або ж причепними двотрирядними комбайнами. «Херсонець-200» за працездатністю і ефективністю в кілька разів перевершує своїх попередників. Він має потужний двигун, що дозволяє збирати качани і подрібнювати на силос кукурудзиння з шести рядів одразу. Комбайн обладнаний автоматичною системою водіння та іншими хитромудрими пристроями, які дають можливість обслуговувати машину одній людині.

Одним словом, у «Херсонця-200» велике майбутнє.

Піонери Херсона вирішили подарувати країні до 110-річчя з дня народження В. І. Леніна колону з десяти таких комбайнів. Спеціалісти підрахували, що для цього треба зібрати 670 тонн металолому. Звичайно, це не так уже й багато. Але ж одночасно ми ще брали участь в операції «БАМу — піонерські поїзди!» От і виходило, що завдання це не таке вже й просте.

Та все ж збирати металолом легше, ніж геологам розвідувати родовища залізної руди, гірникам добувати її з підземних комор, а сталеварам виплавляти з «червоного каменю» високоякісний метал. Вчені вважають, що в недалекому майбутньому метал — залізо і нікель — виплавлятимуть на астероїдах у сонячних домнах. Підраховано, що один кубічний кілометр астероїдної речовини забезпечить усі країни нашої планети залізом на 15 років, а нікелем — на 1250 років. Можливо, що через сто-двісті літ все буде саме так. Але й тоді, мабуть, мало хто погодиться, щоб добутий такою ціною метал валявся під ногами, іржавів у землі.

Отож ми взялися до справи. Міський піонерський штаб «Факел», очоливши операцію «Херсонець-200», оголосив 1979 рік ударним по збиранню металолому, випустив кілька плакатів і «блискавок», щомісяця підбивав підсумки змагання. На пропозицію Юри Дворяка, начальника піонерського штабу Комсомольського району, були проведені рейди у відстаючі дружини. Робилося це не для того, щоб докоряти, а щоб підтримати друзів, поділитися з ними досвідом.

Постійно учасниками таких рейдів були, наприклад, представники піонерської дружини імені Миколи Островського середньої школи № 25. І ось чому. В цій дружині давно склалися добрі трудові традиції. Вона неодноразово нагороджувалася грамотами ЦК ВЛКСМ, ЦК ЛКСМУ, а за участь в операції

«Мільйон — Батьківщині!» — грамотою Центральної Ради Всесоюзної піонерської організації імені В. І. Леніна. Під час операції «Херсонець-200» тут регулярно проводились суботники, трудові десанти по збиранню металолому, випускалися бойові листки, в яких висвітлювався хід змагання між окремими загонами і ланками, відзначалися переможці. Не випадково в цій школі навіть жовтенята охоче брали участь в операції як «розвідники металу». І ось результат: своє завдання дружина перевиконала втроє. Зібравши 37 тонн металевого брухту, вона посіла четверте місце. Зокрема, відзначились піонери 5-Б та 6-А класів: на рахунку більшості з них по двісті кілограмів металу. А Олег Таран і Віталій Данич встановили своєрідні рекорди: 1750 і 1175 кілограмів!

Значно перевиконали своє завдання також піонерські дружини середніх шкіл № 32, № 19, № 5, десятки червоногалстучних загонів. Скажімо, юні ленінці 6-Г класу середньої школи № 32 на чолі з Ірою Рахімовою «видали на-гора́» двадцять тонн заліза.

Завдяки такому ентузіазму своє зобов'язання ми виконали достроково. В грудні минулого року на нашому рахунку значилось 820 тонн металевого брухту.

Але на цьому операція «Херсонець-200», присвячена 110-й річниці з дня народження В. І. Леніна, не завершилась. Для кращих збирачів металолому незабутнім став день, коли вони взяли участь у символічній піонерській плавці в Запоріжжі. Ще більша група юних ленінців давго пам'ятатиме, як уперше в житті, з перепусткою в руках, вони йшли через прохідну заводу імені Г. І. Петровського, а потім допомагали робітникам складати «Херсонець-200». До речі, всього в складальному цеху заводу піонери міста відпрацювали шість тисяч годин.

А ще всі ми з нетерпінням чекаємо дня, коли з воріт заводу випливе ескадра з десяти степових кораблів, які ми передамо кращим механізаторам, пов'язавши їм червоні галстуки на пам'ять про юних ленінців з Таврії — краю, де сині хвилі моря зустрічаються із зеленими хвилями степів.

Андрій БУЛАТ,
Олег ЛОСИЧ,
Олег МИШУКОВ,
Люда ФЕДОРЕНКО —
члени Херсонського міського піонерського штабу «Факел».

Переможцями в операції «Херсонець-200» стали піонери дружини імені Героїв Брестської фортеці средньої школи № 32. На їхньому рахунку 132 тонни металолому. На фото — кращі збирачі металолому (зліва направо): Сергій Руднінок, Люда Сагат, Валерій Токарев, Галя Лаврикова, Таня Лук'янова, Наталка Олійник.

Знімки гуртківців фотостудії Палацу піонерів та школярів Залізничного району м. Києва.

А ЯКУ ПРОФЕСІЮ ОБЕРЕШ ТИ?

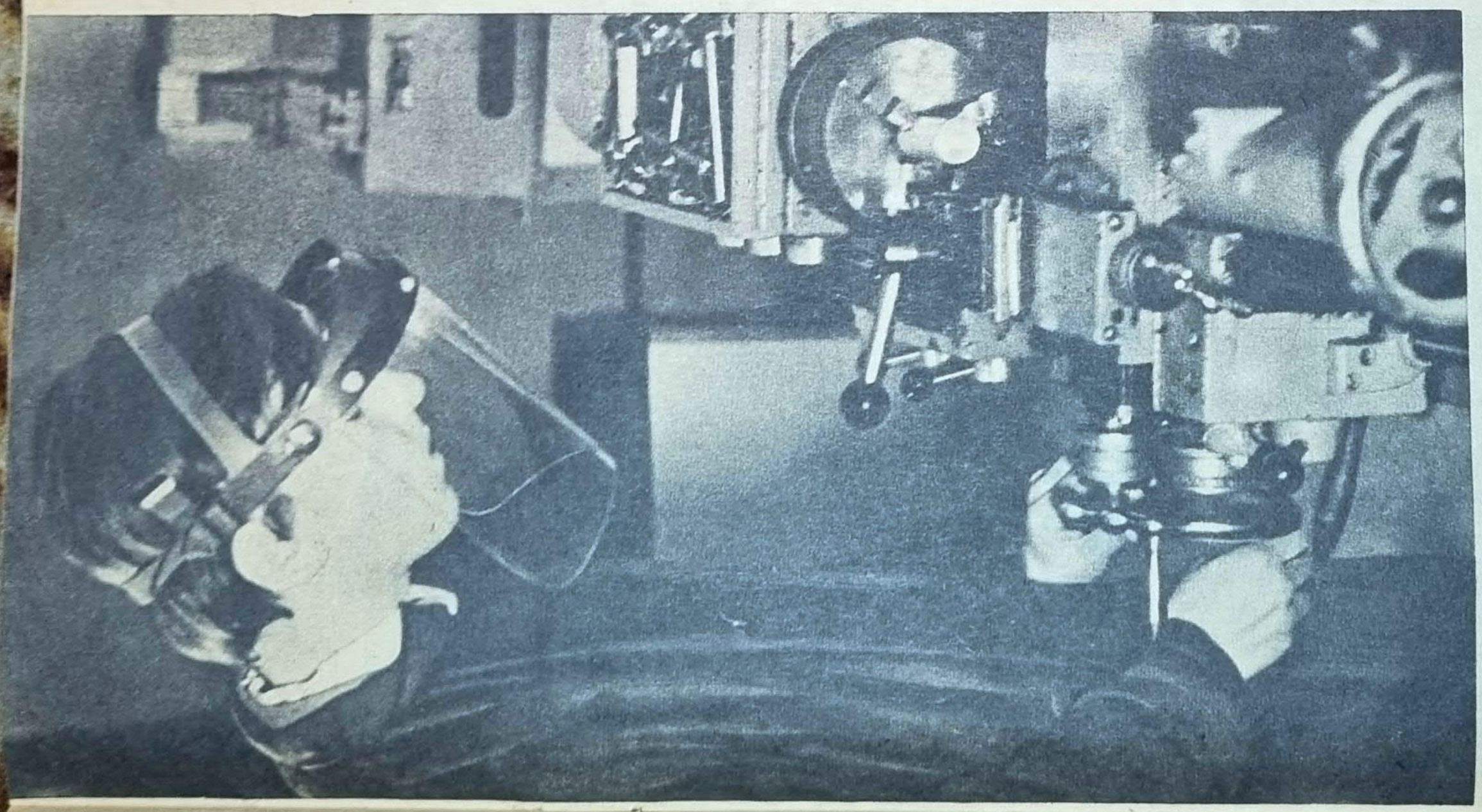

ПІОНЕРСЬКА

★★★★★★★★

Операція «Експрес-25» для піонерів Дніпропетровська була чудовим випробуванням. Ми переконалися, що юним ленінцям під силу вирішувати серйозні й складні завдання.

До XXV з'їзду нашої партії готувалася вся країна. Свій дарунок взялися зробити й дніпропетровські піонери. Вони вирішили зібрати стільки брухту, щоб, переплавивши його, можна було б виготовити цілий експрес. І щоб на тому поїзді делегати Дніпропетровщини вирушили в Москву на з'їзд.

Старе залізо збирали більше року. А потім кращі збирачі металолому побачили плавку на легендарній революційній Брянці. Тут був створений перший у нашому місті марксистський гурток. Нині це завод імені Григорія Івановича Петровського. Піонери були горді тим, що стояли біля сталеплавильних печей поруч із прославленими сталеварами, з Героєм Соціалістичної Праці П. С. Махотою, ветераном заводу В. М. Каменецьким, нагородженим орденом Леніна, та іншими металургами.

Ми з честю дотримали слова. Делегати XXV з'їзду КПРС Дніпропетровської області поїхали тоді на нашому експресі в Москву.

Тепер у нас інші плани. Міський піонерський штаб звернувся із закликом: зібрати метал на піонерську тракторну колону і направити її молодим механізаторам Нечорнозем'я. Це буде наш піонерський рапорт, наш трудовий дарунок 110-м роковинам з дня народження В. І. Леніна.

Під час операції у квітні проведемо Ленінську ювілейну плавку. В ній братимуть участь кращі збирачі брухту.

А в липні міський піонерський штаб сформує агітколону. На п'яти автобусах юні ленінці здійснять поїздку по областях Нечорнозем'я, проведуть трудові десанти, виступлять з концертами, передадуть у сільські школи книги від дніпропетровців.

До складу колони ввійдуть активісти Всесоюзного піонерського Маршу, які відзначилися в труді, навчанні та в суспільно корисних ділах.

Згодом проведемо ще піонерську плавку. Бо нам потрібен буде метал на виготовлення двадцяти п'яти тракторів марки «Беларусь ЮМЗ» і комбайнів РКС-6. А урочиста передача цієї колони комсомольсько-молодіжним колективам Нечорнозем'я відбудеться напередодні урочистого відкриття XXVI з'їзду КПРС.

Андрій РОСТОКІН,
Слава КОЛОМІЄЦЬ,
Іра ПОДСТРИЖЕНЬ,
Леніна СКРИЛЬ —
члени міського піонерського штабу.
м. Дніпропетровськ.

Йде плавка піонерського металу.

(Фото вгорі).

Збирачі брухту.

Знімки фотогуртківців Палацу піонерів та школярів Дніпропетровська.

ПЛАВКА

ЗВУКИ МУЗИКИ НА ВУЛИЦЯХ СОФІЇ

Ніколи не забуду літа минулого року. Старовинне місто Софія — столиця Народної Республіки Болгарії. Хлопчики й дівчатка на його вулицях — щасливі й радісні. На їхніх шапочках намальовано яскраві квіти й емблема Міжнародного року дитини. Ми, діти з 84 країн світу, зібралися тут на свято — Міжнародну асамблею дітей «Прапор миру».

Девіз її «Єдність, творчість і краса». Бо всі ми хочемо, щоб був мир і дружба на планеті. Кожен розповідав про свою країну мовою творчості. Тут були й ті, хто пише вірші й музику, співає й танцює, малює...

16 серпня відбулося урочисте відкриття асамблеї. Ми виступали в найкращих концертних залах, в національному академічному театрі імені Вазова, парках, на естраді, просто на вулицях...

Потім болгарські діти познайомили нас з історичними пам'ятниками міста, новобудовами, музеями, піонерськими таборами... Відвідали ми й Палац піонерів, де було зібрано 16 тисяч художніх робіт. Це був подарунок асамблеї дітей всього світу.

Від нашої багатонаціональної країни було 15 делегатів. Це Бежан Пулоді — 9-річний хлопчик з Таджикистану, скрипаль і композитор, Раушан Аспандіярова з Алма-Ати. Вона привезла свою книжку віршів, малюнки до неї Раушан також зробила сама. Анжела Попович виконувала українські мелодії на сопілці. Піаніст, лауреат міжнародного конкурсу в Празі, Юстас Дваріонас приїхав з Вільнюса. Були серед нас і художники: Арчіл Вепхвадзе, Ліда Щетиніна, Андрій Мусієнко...

Я виконував «Слов'янський танець» видатного чеського композитора Дворжака. Спочатку, коли вийшов на сцену, дуже хвилювався. Я звик вже до аудиторії, бо дома, у Львові, часто виступав перед своїми товаришами на шкільних святах, їздили ми з концертами і в інші міста. Але перед такою великою аудиторією ще ніколи не доводилось грати. Та коли торкнувся смичком струни, відразу забув і про хвилювання, і про глядачів. Я весь був у чарівному світі звуків.

Бо для мене скрипка — це завжди радість, свято. Я з дитинства звик до того, що у нашому домі з ранку можна було чути музику: то тато чи мама готувались до уроків. Вони працюють у музичній школі. Мій дідусь Іван Ілліч Киричинський — музикант і скрипковий майстер. Я годинами можу спостерігати за його руками, дивитися, як народжується чарівний інструмент — скрипка. І в Софії на асамблеї я грав на скрипці, зробленій моїм дідусем.

Коли я їхав до Болгарії, мене проводжали мої товариші. Ми всі хвилювалися. Адже я не хотів підвести своїх вчителів.

...Десять днів у сонячній Болгарії проминули, як одна мить. Ми роз'їхались по домівках. Але кожен повіз із собою сонце, музику, тепло і дружбу.

Олег ДУЛІБА.
7-А клас
музичної школи-інтернату
імені С. Крушельницької.
м. Львів.

САЛЮТ

У квітні вся земля цвіте,
Все в маєві зеленім.
Вітає радісно дітей
Крізь роки мудрий Ленін.

Несе він сонце у руці,
Простягненій у завтра.
Усмішка сяє на лиці,
Радіє сонця ватра.

Цвітуть луги, сади цвітуть
В цей день ясний, погожий.
І піонерський наш салют
На жест вождевий схожий.

Лариса ЖУК.
5-й клас
Прилуцької восьмирічної школи № 3.
Чернігівська область.

КЛИЧУТЬ СУРМИ

Зашепотіло літо зеленою смерекою,
Смарагдовими краплями прозорого дощу.
І піонерські сурми нас кличуть знов далеко,
Де сосни і ялини у світлу вись течуть.

Знамено, ніби сонце, а сонце, як знамено,
Цілує землю лунко і плещеться в росі.
Прикрило́ синє небо, немов щитом черленим,
І гори осяяло у зоряній красі.

О зорі світанкові, чудові літні зорі,
Ви сходите в долинах на синій небозвід,
А нас вершини кличуть у далі неозорі,
І пісня піонерська скликає у похід.

ПОДСНЕЖНИК

Темнеют первые проталинки,
Земля обвеяна весной.
Уже цветет подснежник маленький —
Цветок задумчивый лесной.

Дрожат жемчужные бутончики
От небольшого ветерка,
Капель звенит, как колокольчики,—
Чиста, прозрачна и легка.

Раскрылись лепесточки нежные,
На сердце радость расцвела.
Пускай кругом растут подснежники—
Гонцы весеннего тепла!

НОЧЬ В ЛЕСУ

Ложится ночь сплошным туманом,
Деревья в дымке сладко спят.
Пусты уснувшие поляны,
Лишь сосны хвоей шелестят.

Они все шепчутся с тревогой
И вот заснули наконец.
Глядит на лунную дорогу
Притихший, мрачный, темный лес.

Все спит. Лишь только шелохнется
Камыш у заводи лесной,
Иль где-то птица встрепенется
Средь ночи, пахнувшей сосной.

Маргарита РЕДЬКІНА.
6-й клас
середньої школи № 58.
м. Запоріжжя.

ЛИНЕ ПІСНЯ

У грудях могутньо, мов сталь променисту,
Виковує серце врочисті слова
Крилатої пісні, що в небі іскриться,
У скелях бринить і в морях ожива.

Живе вона в селах, містах неозорих,
Буяє в розлогих квітучих полях.
І славу співає у збратанім хорі
Вся наша безмежна радянська сім'я.

Так слався ж навіки, моя Україно,
За пісню орлину, звитяжні діла.
Хай линуть слова із священного гімну:
«В Радянському Союзі ти щастя знайшла!»

Анатолій ОСТАШКО.
Школа-інтернат № 2,
м. Львів.

Роки шкільні

Малюнки виконали
Сашко КУЗНЄЦОВ (7-й клас),
Кіра ТРЕБУКОВА (6-й клас),
Олекса ШТРАМИЛО (8-й клас).
Художня студія Будинку культури трамвайно-тролейбусного управління м. Києва.

РАНОК

Прохолодою ранок дихав
На зелені весняні сходи.
А у лузі над ставом тихим
Задивилась верба у воду.
Перші промені диво-сонця
Забуяли в смарагдовім житі.
Піднялися зграями птиці
У ясну далечінь летіти.

Юрій БЕДРИК.
5-й клас
Лубенської середньої школи № 2.
Полтавська область.

КЛЕНОВИЙ ЛИСТОЧОК

Весною дерева вкрились ніж
дивились на них і казали:
— Яка краса!
— Який гарний кленовий л
Він і справді був дуже кра
Минули весна і літо. Наст
жовкло і почало падати. І гар
чок теж злетів з дерева. Він пл
ньому танку з іншими листочк
землю. Йому стало жаль себе і
виріс.
«Невже воно тепер заг
Ударили перші морози.
білим сувоєм снігу і пролежа
весни.
А коли настав квітень, вес
й горобці, розтанув сніг. Л
після зимового сну і побачив, ш
ються до сонця нові красиві лис
— Яка краса! — говорили лк
І кленовий листочок, підхоплен
радісно полетів назустріч сонечку

а Ленін виголосив
ву, в якій закликав
ціалістичної революнагадує пам'ятник
ського вокзалу, зобрадянській марці,
о 20-ліття зняття бларада.
роки громадянської
Ленін очолив оборону
раїни Рад від білога інтервентів. 5 травня
Ілліч виступив перед
які вирушали на Зант.
а О. М. Герасимова,
цій події, зображена
ській марці. Портрет
алюнком М. М. Жуко920 року ми зустрічаєм
еспубліки Куба.
у країну треба було
ищати, а й будувати.
обхідна електроенернаприкінці 1920 росеросійському з'їзді
йнятий ленінський
ифікації країни
одна кубинська
фрагмент малюнова «В. І. Ленін
ПРО». Образ Ілика і організаого будівництва
адянській мар-
на на всесоюзащою маркою
блена за кархудожника
І. Ленін у

Золотоніської се

ПОМІЧ

За селом ясн
Загляда в віко
Я вже вибігла
Привіталась з с

ертний у
н з його
нагоро-
овий ба-
разом
оку

Ген, далеко за се
Зеленіє поле.
Тут із мамою разо
Буряки ми полем.

Я полола буряки,
Принесла водиці.
Мама каже: «Ти таки
Справжня трудівниця».

Галина КОНОВАЛ.
5-й клас
Першотравневої середньої школи.
Київська область.

САЛЮТ

У квітні вся земля
Все в маєві зелені
Вітає радісно дітей
Крізь роки мудрий

Несе він сонце у ру
Простягненій у зав
Усмішка сяє на лиц
Радіє сонця ватра.

Цвітуть луги, сади ц
В цей день ясний, по
І піонерський наш са
На жест вождевий сх

Прилуцької восьмирічк
Черні

ІГАТИ
ОВІ

рози. Їхня ін-
іатурні коли-
ують вночі
ається повінь
річках?
ріть сильний
Яке забарв-
ходить? Який
П?

ПОДСНЕЖНИ

*Темнеют первые про*з'яз? Занотуй-
*Земля обвеяна весн*появу листя на
*Уже цветет подснеж*городині. При-
*Цветок задумчивы*хи: у неї одно-

Дрожат жемчужн
От небольшого ве
Капель звенит, к
Чиста, прозрачн

Раскрылись лепе
На сердце радо
Пускай кругом
Гонцы весенне

часно розвиваються і бруньки, і пуп'янки.

Сходіть до лісу: поки ще голі дерева, внизу поспішають зацвісти світлолюбиві рослини. Які саме?

Зеленіють луки, на них теж з'являються перші квіти. Спробуйте їх визначити, замалюйте або сфотографуйте.

На полях можна знайти рожеві пагони польового хвоща. Запам'ятайте, де його росте найбільше, щоб влітку зібрати і здати лікарську траву заготівельним організаціям.

Які комахи повилазили із схованок? Чи небезпечні навесні малярійні комарі? Які гриби з'явилися у лісі? Будьте з ними надзвичайно обережні!

Прокинулися і жителі водойм. Нереститься риба. Завдання «голубим патрулям» — забезпечити охорону риби в період нересту.

Коли вперше пролетіли журавлі, закувала зозуля, озвався соловейко? Коли з'явилися ластівки, дрімлюги, сорокопуди, деркачі? Пам'ятайте: граки, ворони, галки, сороки, горобці, тетеруки, жайворонки, трясогузки, синиці тощо у травні вже сидять на гніздах. Отож вже час встановити за окремими гніздами спостереження. При цьому обов'язкова умова: не турбуйте птахів!

У багатьох лісових звірів з'являються малята. Зайці та миші вже виводять друге потомство. Підростають вовченята. Хоч вони вже б могли й бігати довколо лігва, вовчиця їх нікуди не пускає, а здобич родині приносить вовк.

Настав час проводити природоохоронну роботу. Велику користь місцевим господарствам можуть принести юннати, що спостерігають за розораними схилами. Важливо своєчасно помітити, які там сталися зміни, і в разі утворення боріздок та канав повідомити про це керівників господарств, щоб ті могли своєчасно організувати боротьбу з ерозією грунту.

Організуйте спостереження за розвитком сільськогосподарських культур, своєчасно сигналізуйте про появу на полях шкідників.

Розпочинайте облік існуючих джерел, настануть канікули, і можна буде братись за їхнє впорядкування. Пам'ятайте — найбільші ріки живляться джерелами!

У травні пора розпочинати створювати квітковий та пташиний годинники. Успіхів вам, друзі.

Якби вам раптом спало на думку дізнатися, скільки на Шишаччині білих лелек, або, скажімо, які на території району мешкають звірі, які є рідкісні рослини, то найкраще вам звернутися до природолюбів Ковалівської середньої школи, що на Полтавщині.

При гуртку юннатів діє літературна студія «Джерельце». Адже справжні природолюби — спостережливі, а ще — в душі письменники. Ось їхні перші літературні спроби. А малюнки зробив першокласник Київської середньої школи № 220 Микола Гончаров.

МА ПОПАЛАСЬ

До нас в село часто забігають лисиці, а останнім часом навіть серед білого дня. Вхопить курку — і гайда. Та ось що цікаво: в двори, де мешкають мисливці, лисиці не заходять.

А не так давно, вночі, залізла лисиця до нас у літню кухню. Ласувала всім, що знайшла. Поки крутилася, шукаючи виходу, впала у погріб. А вилізти звідти не зуміла.

Так хитра лисиця нарешті сама попалась!

Надія ЗУБ,
5-й клас.

ДИВНА МУРКА

Завжди, коли я йду на рибалку до ставу, за мною «хвостиком» біжить наша кішка Мурка. І не тому, що розраховує за мій рахунок поживитись. Зовсім ні! Я ловлю рибу, а Мурка поряд полює на жаб. Заховається в траві, причаїться і чекає. Тільки жаба вилізе із води погрітися на сонці, Мурка — цап лапою і викине на берег. Погреться і відпускає.

Хіба не дивна Мурка? Всі кішки полюють на мишей, а вона на жаб!

Василь ОНІШКО,
4-й клас.

моя леніниана

Чимало поштових марок пов'язано з іменем Володимира Ілліча Леніна. Поштові мініатюри різних країн світу становлять немовби своєрідний літопис життя і діяльності вождя революції. Йому присвячено близько 600 марок.

У кожного колекціонера є улюблені марки ленінської тематики. Для мене це ті, що були випущені в 1964 році. Це рік мого народження.

Хоча протягом 1964 року в різних країнах світу випущено порівняно небагато марок, але в них досить повно відбиті основні моменти життя і діяльності вождя.

Ось дві марки Монгольської Народної Республіки. На них портрет тридцятирічного В. Ульянова. В лютому 1900 року Володимир Ілліч після сибірського заслання нелегально відвідав Москву, продовжуючи свою боротьбу за створення марксистської партії нового типу. На купонах обох марок монгольською мовою надрукована цитата з програмної книги В. І. Леніна «Що робити?»: «...дайте нам організацію революціонерів — і ми перевернемо Росію!»

А 3 квітня 1917 року Володимир Ілліч повернувся з еміграції в Росію. Революційний Петроград із захопленням зустрів свого вождя на Фінляндському вокзалі.

З броньовика Ленін виголосив палку промову, в якій закликав народ до соціалістичної революції. Про це нагадує пам'ятник біля Фінляндського вокзалу, зображений на радянській марці, випущеній до 20-ліття зняття блокади Ленінграда.

У важкі роки громадянської війни В. І. Ленін очолив оборону молодої Країни Рад від білогвардійців та інтервентів. 5 травня 1920 року Ілліч виступив перед військами, які вирушали на Західний фронт.

Картина О. М. Герасимова, присвячена цій події, зображена на корейській марці. Портрет Ілліча за малюнком М. М. Жукова того ж 1920 року ми зустрічаєм і на марці республіки Куба.

Радянську країну треба було не тільки захищати, а й будувати. Для цього необхідна електроенергія. Через те наприкінці 1920 року на VIII Всеросійському з'їзді Рад був прийнятий ленінський план електрифікації країни (ГОЕЛРО). Ще одна кубинська марка відтворює фрагмент малюнка М. М. Жукова «В. І. Ленін біля карти ГОЕЛРО». Образ Ілліча як натхненника і організатора соціалістичного будівництва відображено і на радянській марці, яка була визнана на всесоюзному конкурсі кращою маркою 1964 року. Вона зроблена за картиною відомого художника П. В. Васильєва «В. І. Ленін у 1922 році».

В. І. Ленін — безсмертний у пам'яті нащадків. Орден з його зображенням — найвища нагорода Батьківщини. Платиновий барельєф ордена Леніна разом з маркою на блоці 1964 року двічі повторено. Міністерство зв'язку СРСР видало його з нагоди визнання ленінської марки 1962 року кращою маркою року.

Оксана ДЯЧЕНКО.
8-В клас
середньої школи № 10
імені В. Г. Короленка.
м. Полтава.

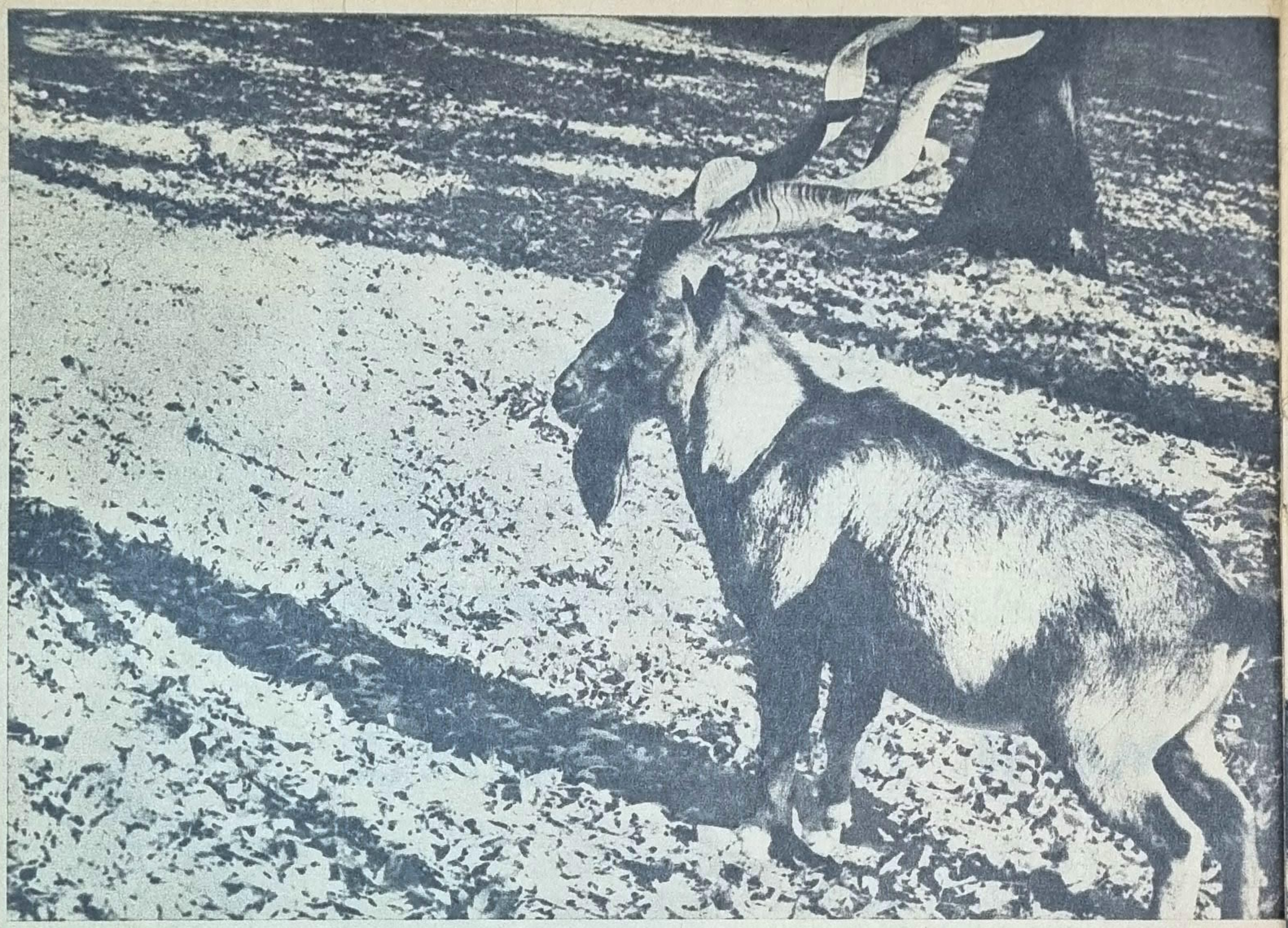

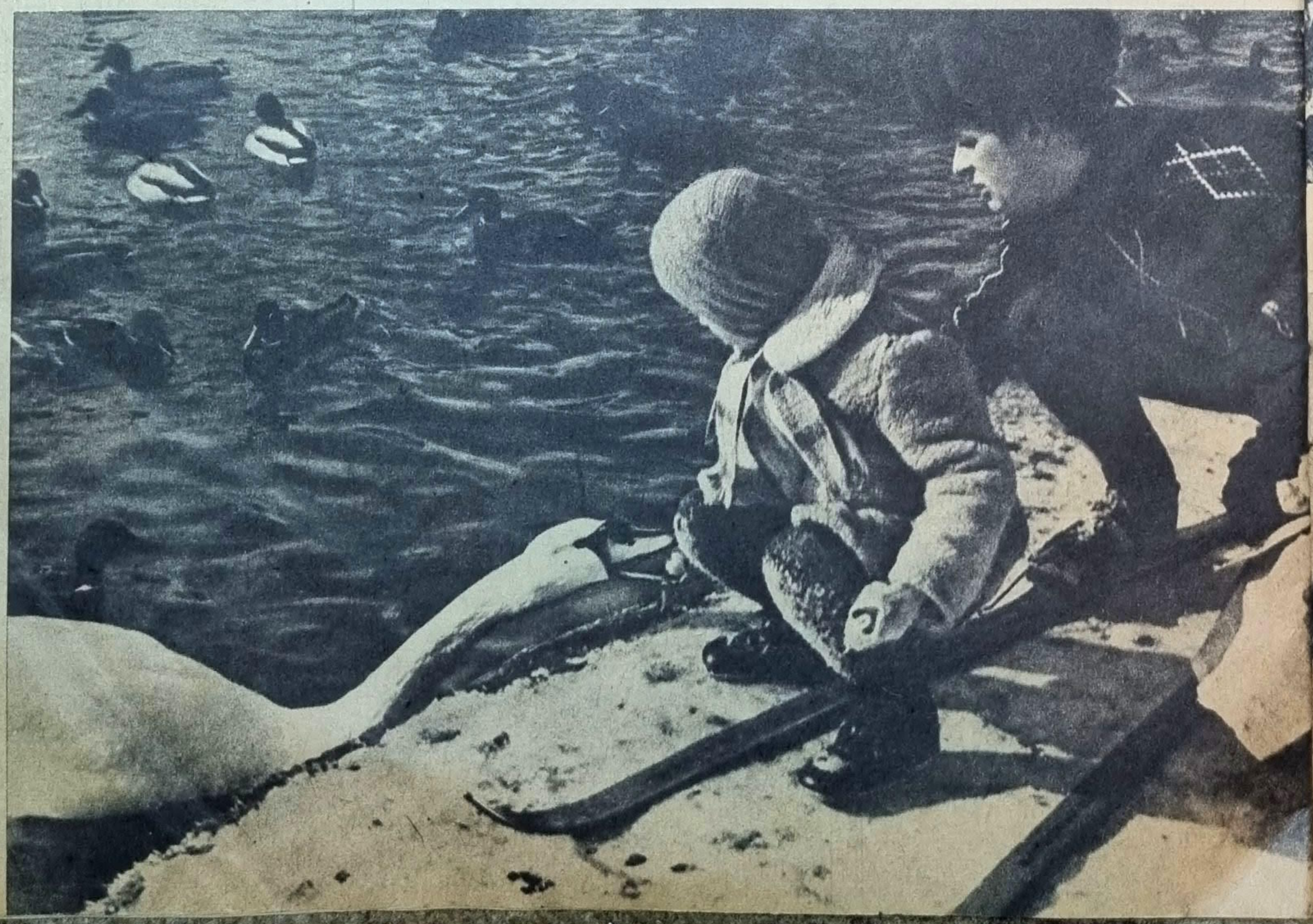

Знімки гуртківців
дитячого сектора
Будинку культури
трамвайно-тролейбусного
управління та
підліткового клубу
«Супутник» ЖЕКу № 608:
Валерія МЖЕЛЬСЬКОГО,
Ігоря БОЯРСЬКОГО,
Владислава СМИРНОВА,
Сергія САЙЧУКА,
Ігоря ГРЕБИНИЧЕНКА,
Дмитра ШИЛИНА.

ЖИТТЯ НАВКОЛО НАС

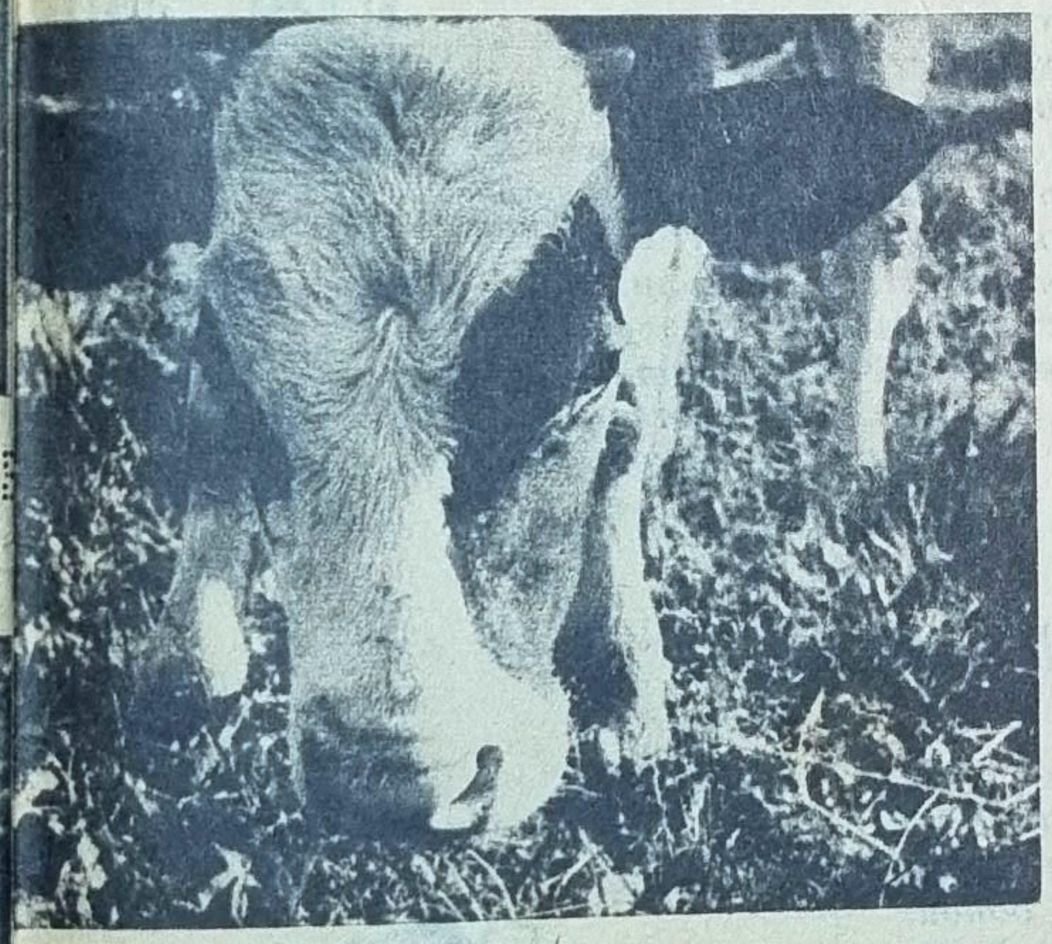

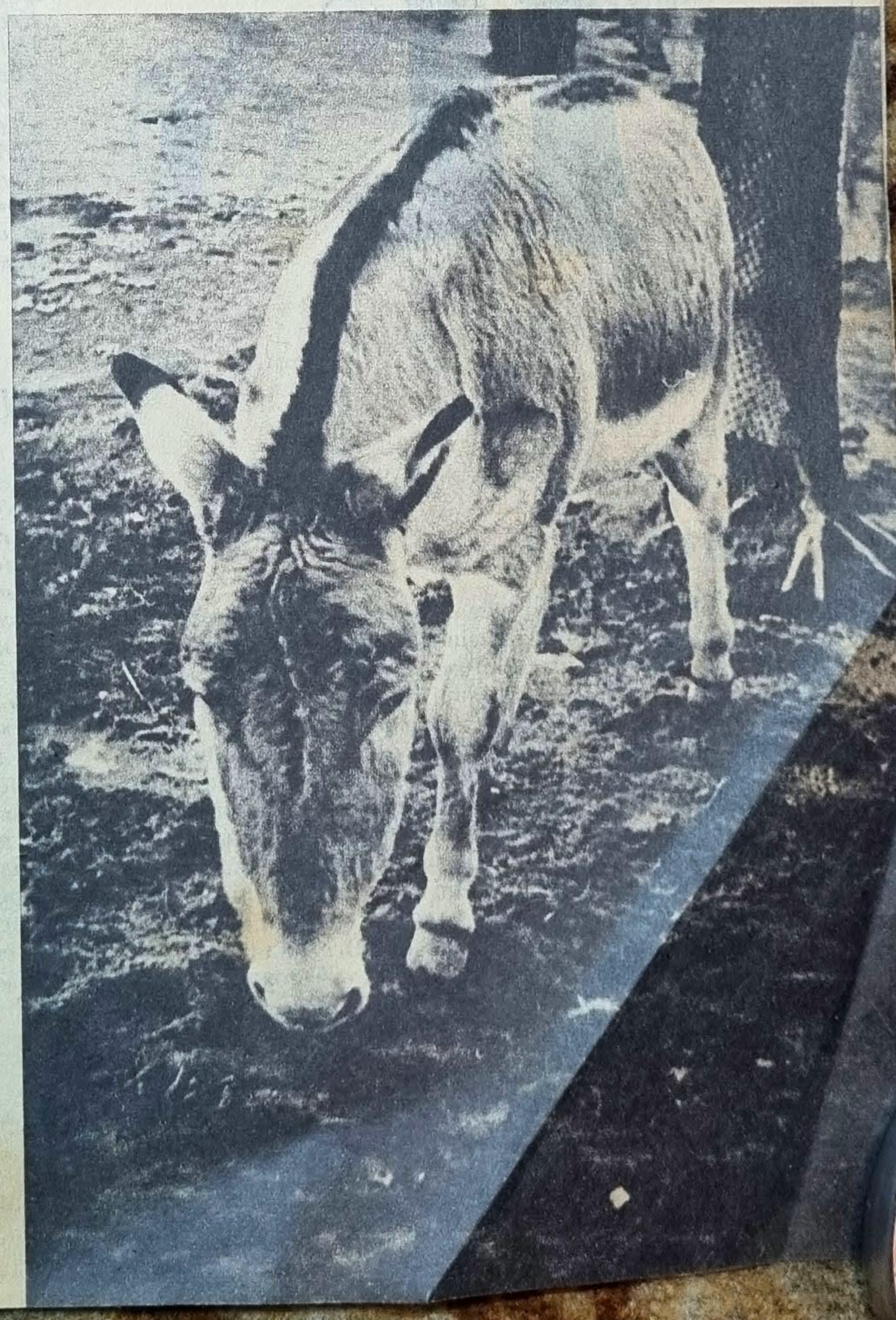

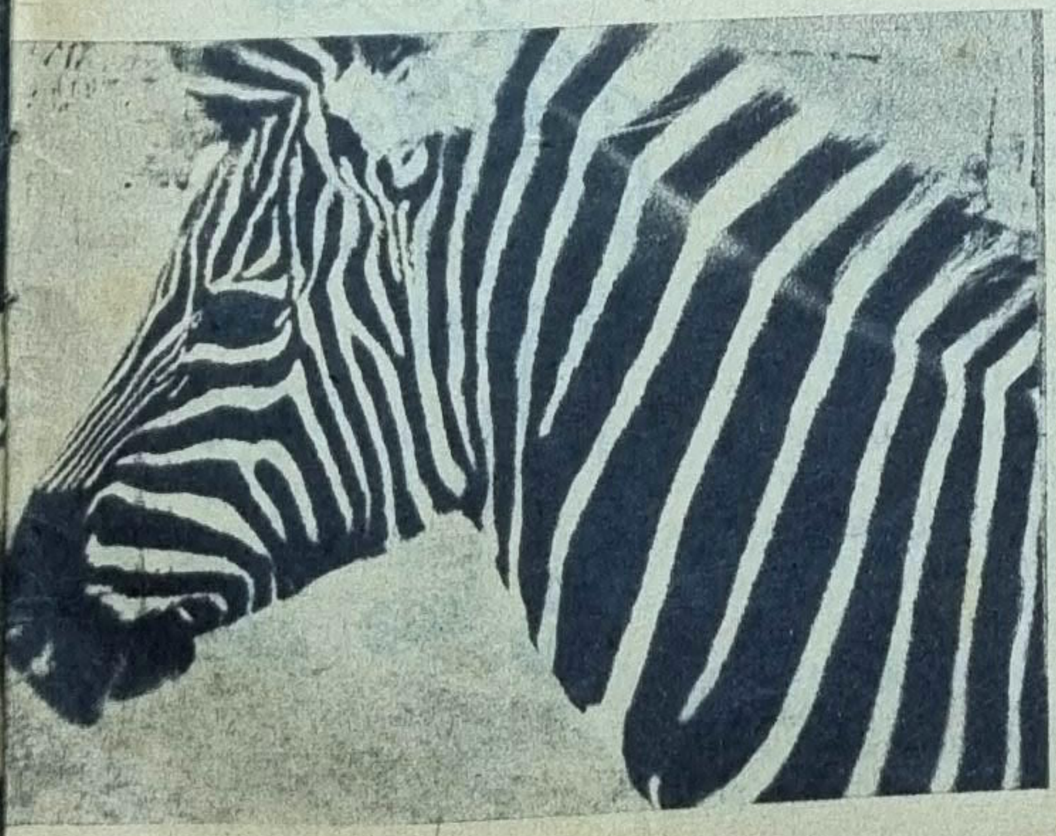

Малюнки
Олени **ШАПОВАЛОВОЇ** *(4-й клас),*
Ганни **АВІЛОВОЇ** *(4-й клас)*
та Ради **ПАРХОМЕНКО** *(3-й клас).*
Художня студія
Будинку піонерів та школярів
Жовтневого району
м. Києва.

НЕОХОТА

Неохота спать в постели,
Неохота и вставать.
Неохота есть пельмени,
Убирать кровать.
В доме сразу всполошились:
«Что с Аленкой приключилось?
Заболела, видно, Аля...»
Срочно доктора позвали.
Доктор выслушал сурово
И сказал: «Вполне здорова.
Здесь не нужен бюллетень.
Не болезнь в Аленке — лень!»

ЩЕНОК

Позвали всех
Ребят домой,
И стало скучно
Мне одной.
Я по двору
Хожу, хожу
И никого
Не нахожу.
Но вдруг ко мне
Бежит щенок
И лапу с визгом
Подает.
Как будто он, щенок,
И я —
Большие, старые
Друзья.
Вот я погладила
Щенка —
И вдруг прошла
Моя тоска.

Олена **ПШЕНИЧНА.**
4-й клас
середньої школи № 12.
м. Євпаторія.

ВІДКРИТТЯ

Я йшов вулицею і думав про Ньютона. От упало йому на голову яблуко, і він відкрив закон всесвітнього тяжіння. А я йду містом годину і нічого не можу відкрити. І раптом — о диво! На голову впав каштан. Ні, це не те. Закон тяжіння вже відкрито. Але я зрозумів: каштан — це осінь. У місті запах осені змішується із запахом бензину, і їх не завжди відрізниш. Та все ж вона прийшла «унылая пора, очей очарованье!»

Серед базару, на величезній тачці, лежать мішки з картоплею. Один мішок розв'язаний — картопля така рожева, смачна — у нас на Чернігівщині завжди чудова картопля. А поруч головки капусти, вінки золотавої цибулі. І знову каштани. Все падають і падають. Ось один упав поруч з букетом рожевих хризантем, і це вражає, хвилює. Мабуть, це все, що я відкрив для себе на сьогоднішній день.

Володя **КЛОНОВЕЦЬ,**
середня школа № 4.
м. Чернігів.

Веселі діалоги

ДІЙОВІ ОСОБИ — ЧЕХОСЛОВАЦЬКІ, ПОЛЬСЬКІ, АНГЛІЙСЬКІ ТА РАДЯНСЬКІ ШКОЛЯРІ, ЇХНІ БАТЬКИ, ВЧИТЕЛІ.

■

— Чому уроки за тебе завжди робить батько?
— Тому, що у мами ніколи немає вільного часу.

■

— Якщо одна корова дає на день десять літрів молока, то скільки вона дасть за тиждень?
— А скільки днів на тиждень ця корова працює?

■

— Ким ти хочеш бути, коли виростеш?
— Телеглядачем.

■

— Чому ти завжди ходиш з такими брудними вухами?
— Тому що в мене немає інших.

■

— Тату, ти можеш розписатися із заплющеними очима?
— Звичайно.
— Тоді заплющ очі і підпиши мій щоденник.

■

— Чому ти такий засмучений?
— Через те, що Карел Гавлічек не був чеським королем.
— Хіба тобі не однаково?
— Звичайно, ні. Я написав у контрольній, що він був королем.

■

— Казик, давай гратися в зоопарк.
— А як?
— Дуже просто. Я буду мавпою, а ти мені принесеш з дому кілька апельсинів.

■

— Алло! Це говорить Альфред...
— Хто-хто?.. Я не розчув.
— Я кажу, Альфред: Алєк, Лізі, Фредді, Річард, Елен, Дік. Ти чуєш?..
— Так. Але хто із вас шести біля телефону?

■

— Том, твоє домашнє завдання, в якому ти писав про кішку, дуже нагадує розповідь твого брата. Чим ти це поясниш?
— Нічого дивного в цьому немає — у нас дома лише одна кішка.

■

— Ен, дай мені, будь ласка, твою ручку.
— Але чому ти не хочеш писати своєю ручкою? Чому вона тобі не подобається, Нік?
— Через те, що робить занадто багато помилок.

■

— Ігоре, ти навіщо залишив у школі портфель?
— Щоб завтра з ним не носитися знову.

■

— Петре, якими видами спорту ти захоплюєшся?
— Найбільше мені подобаються футбол, хокей, фігурне катання, бокс...
— Але на все це потрібно дуже багато часу?
— Взагалі-то так. Але зараз у нас зіпсувався телевізор.

■

— Чи довго ти ще будеш приносити додому двійки?
— Не знаю, завтра запитаю про це мою вчительку.

Надіслали: Валя БУЧКІВСЬКА,
7-й клас
Міцівецької школи.
Хмельницька область.

Таня СКРИННИКОВА,
7-й клас
Кременчуцької середньої школи № 16.
Полтавська область.

Малюнок Максима ВАСИЛЕНКА.
6-й клас середньої школи № 77. м. Київ.

Без слів

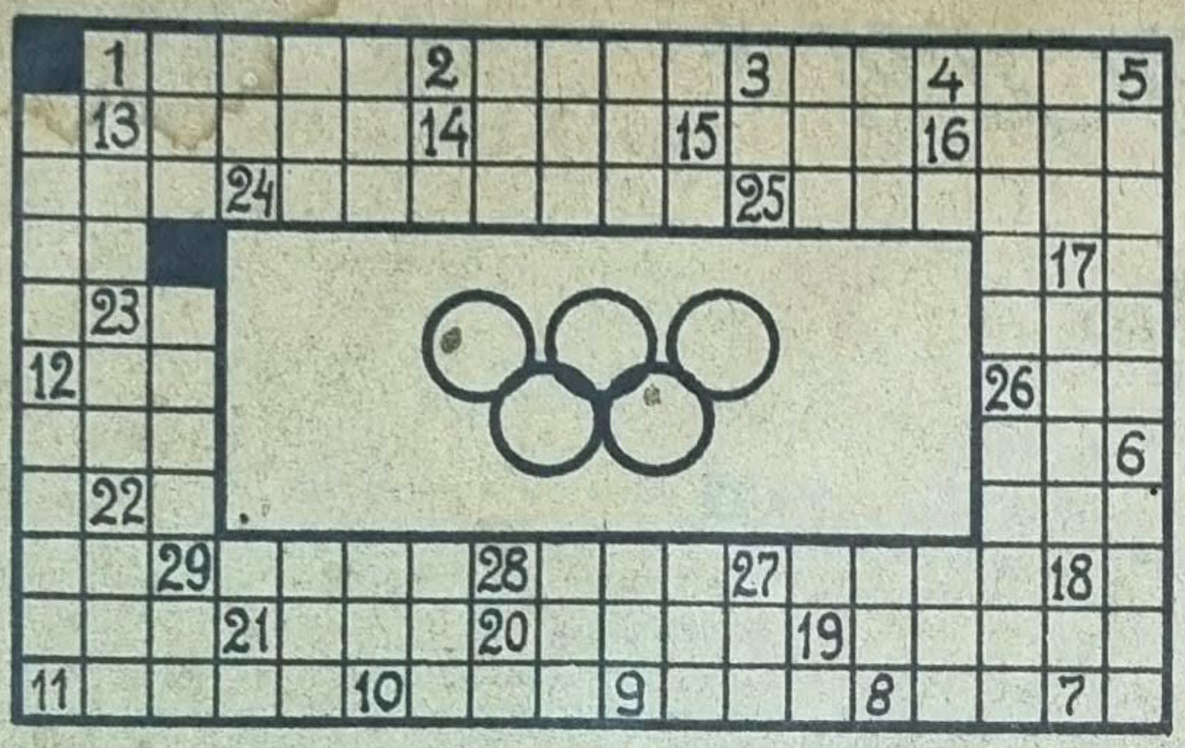

ЧАЙНВОРД «СПОРТ»

1. Найвище спортивне досягнення. 2. Вправний вершник. 3. Половина футбольного матчу. 4. Спортивне змагання між командами. 5. Російський шахіст. 6. Футбольна команда. 7. Один з прийомів у багатьох спортивних іграх. 8. Період у змаганні боксерів. 9. Початок шахової партії. 10. Наставник спортсменів. 11. Змагання на спортивних суднах. 12. Спортивний суддя. 13. Зброя фехтувальника. 14. Спортсмен. 15. Елемент фігурного катання. 16. Український письменник, автор роману «Стадіон». 17. Порушення правил гри. 18. Спортивна команда. 19. Радянський спортивний коментатор. 20. М'ячик для гри в бадмінтон. 21. Відомий український радянський шахіст. 22. Майданчик для гри в теніс. 23. Спортивний костюм. 24. Спортивні змагання, що ведуть свій початок з древньої Еллади. 25. Радянський важкоатлет. 26. Командна гра з м'ячем. 27. Учасник змагання, що йде попереду. 28. Повторна гра, що ведеться з метою взяти верх над колишнім переможцем. 29. Деталь спортінвентаря у хокеї.

Анатолій ЯКОВЕЦЬ,
6-Б клас
с. Чудель. Ровенська область.

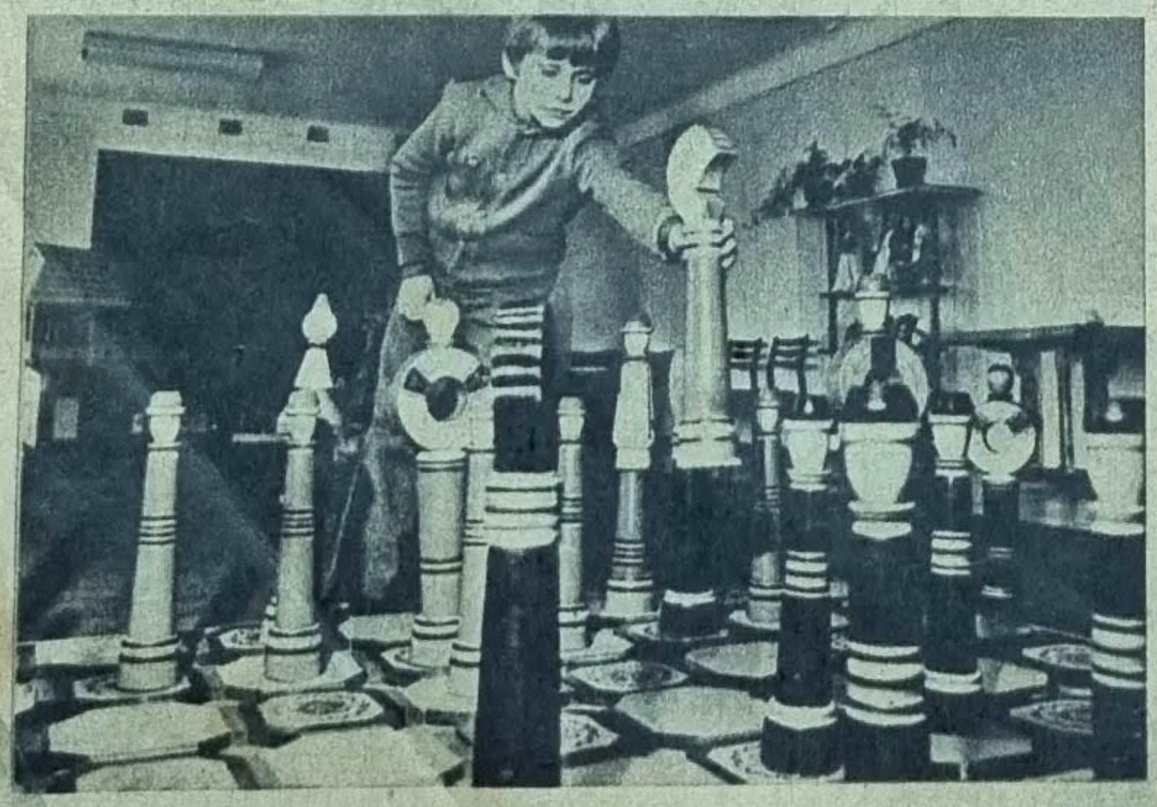

Фотостудія Палацу піонерів та школярів Залізничного району м. Києва.

ЗМІСТ

Весна людства 1
Жива скрипка 2
Дружимо і мріємо. Перекличка Київ — Ульяновськ 4
Матрос з «Гангута» 8
Лист Миньці 10
Ілліче́ве поле 12
Гордимося званням комунарів 14
Дзвони Хатині 15
Цікавий пошук 15
Село героїв 16
Весну зустрічає мій край. Вірші 17
Ескадра піонерських кораблів 18
А яку професію обереш ти? Фоторепортаж 20
Піонерська плавка 22
Роки шкільні 24
«Джерельце» 26
Моя Ленініана 27
Життя навколо нас 29
Гумор 30
Чайворд «Спорт» 32

На першій сторінці обкладинки: В музеї В. І. Леніна. Голова ради загону 5-го класу 57-ї середньої школи м. Києва Ліана Вознюк.
Макет О. КОЖЕКОВА.

Головний редактор
СИНГАЇВСЬКИЙ М. Ф.

Редакційна колегія:

БИЧКО В. В.,
ВАСИЛЕНКО А. П.,
ВСЕХСВЯТСЬКИЙ С. К.,
ДРИГУС І. П.,
ЗБАНАЦЬКИЙ Ю. О.,
КАЧАН А. Л.
(зав. відділом),
КОМПАНЕЦЬ М. І.,
СОРОКІНА Д. О.,
СТЕЛЬМАХ М. П.,
ТКАЧ Д. В.,
ЦЮПА Ю. І.
(відповідальний секретар).

Художній редактор БАЛАНДЮК М. В.
Технічний редактор КЛОКОВА С. М.
Коректор КОВТУН Н. Ю.

Журнал видається українською та російською мовами.

Рукописи та ілюстрації не повертаються.

Здано до набору 15.02.80. Підписано до друку 15.02.80 БФ 31753. Формат видання 60×90/8. Глибокий друк. Умовн. друк. арк. 4,5 Обл. вид. арк. 5,85. Тираж 201 000. Зам. 0766.

Адреса редакції: 252050, Київ — МСП, Білоруська, 5. Телефон: 79-75-99.
Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», Київ-47, Брест-Литовський проспект, 94.

«Пионерия» — ежемесячный журнал ЦК ЛКСМУ и Республиканского Совета Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина (на украинском языке). Ордена «Знак Почёта» издательство ЦК ЛКСМУ «Молодь».

Адрес редакции: 252050, Киев—ГСП, Белорусская, 5. Телефон: 79-75-99.

Ордена Ленина комбинат печати издательства «Радянська Україна», Киев-47, Брест-Литовский проспект, 94.

Осінні барви.

Світлана ГАЙДАМАЧЕНКО. *15 років,*
сел. Вишневе,
Київська область.

На сонячній галявині.

Індекс 74394
Ціна 15 коп.

Прибуття. Олена ЯБЛОНСЬКА, 10 років. Київський Палац піонерів та школярів ім. М. Островського.